

Cremades Cortiella, Elga

**Estudi teoricodescriptiu dels arguments nominals en català (I):
caracterització general**

In: Cremades Cortiella, Elga. *L'estructura argumental dels noms en català*.
Primera edició Brno: Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, 2017, pp.
80-129

ISBN 978-80-210-8669-2; ISBN 978-80-210-8670-8 (online : pdf)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/137106>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

5 ESTUDI TEORICODESCRIPTIU DELS ARGUMENTS NOMINALS EN CATALÀ (I): CARACTERITZACIÓ GENERAL

5.1 Introducció

Un cop presentats els principals antecedents que han de servir com a punt de partida de l'anàlisi, aquest capítol introdueix els elements clau per a un estudi general sobre l'estructura argumental dels noms com la que es presenta al capítol 6, i fixa l'utilatge conceptual que ens servirà per a la descripció. Aquest pas, de fet, constitueix ja una primera caracterització dels trets que determinen la configuració sintàctica i semàntica dels sintagmes nominals de la llengua catalana.

Aquest sistema d'anàlisi queda conformat pels punts següents:

1. Els noms eventuals tenen estructura argumental i graella temàtica. Les funcions semàntiques de la graella temàtica es realitzen sintàcticament d'acord amb la jerarquia temàtica. Entre els arguments del nom hi ha un argument extern (o *promogut*), que ocupa la posició de subjecte del SD.
2. Els noms tenen estructura aspectual.
3. Els noms es deriven sintàcticament.
4. Els noms requereixen que s'assigni cas als seus complements.
5. Els noms eventuals es distingeixen dels noms no eventuals gràcies a un seguit de proves objectives.

Tot seguit detallem cada un d'aquests punts. A l'apartat 5.2, exposarem les similituds que presenten els noms i els verbs des del punt de vista de l'estructura argumental i de la graella temàtica. A 5.3 desenvoluparem el sistema d'anàlisi que assumim tant per als noms eventuals com per als resultatius. A 5.4, presentarem l'estructura aspectual que assumim per als noms que analitzem en aquest treball.

A l'apartat 5.5 mostrem com es produeix l'assignació de cas en el marc de l'SD. Per la seva llargària, deixem per al final del capítol l'apartat dedicat a les proves que permeten distingir els noms eventuals dels predicatius.

D'entrada, cal dir que el fet que els noms i els verbs siguin paral·lels no vol dir que no es distingeixin en alguns aspectes, estudiats sobretot per Grimshaw (1990) i Giorgi & Longobardi (1991), si bé cal fer notar les observacions de Resnik (2010) i d'Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007). A continuació sistematitzem aquestes dissimilituds (les conseqüències de les quals tindran rellevància al capítol 6):

1. Capacitat d'assignació de cas

Una de les diferències que més s'han assenyalat és la que fa notar Grimshaw quan afirma que els noms no poden assignar cas: «nouns differ from verbs in not being able to assign case» (1990: 45). Això fa que, segons l'autora els noms siguin lèxicament defectius respecte als verbs (1990: 106). Podríem afirmar, per tant, que l'assignació de cas en el domini nominal és sempre mediatitzada: el nom requereix arguments precedits d'una preposició mitjançant la qual el complement pot rebre cas.

2. Possibilitat de realització d'un datiu no argumental

Una qüestió estretament relacionada amb el punt anterior és la impossibilitat dels noms d'admetre datius no argumentals. Tal com afirma Resnik (2010: 96), mentre que un sintagma en datiu pot estendre l'estructura argumental d'un verb ditransitiu, no és així en el cas de les nominalitzacions. Fixem-nos en el contrast entre les oracions de (1) i els sintagmes de (2):⁴⁷

- (1) a. El pilot no va acabar la cursa perquè se *li* va trencar la moto.
 b. Sembla que el nen no *li* menja gaire, a l'Anna.
- (2) a. *el trencament de la moto al pilot
 b. *la menjada del nen a l'Anna

De fet, aquest fenomen també es podria explicar, com proposa Pujalte (2009, *apud* Resnik 2010), per les possibilitats d'assignació de cas de les construccions nominals. Així, com que els substantius no assignen cas nominatiu als arguments externs, no poden assignar els casos que en depenen, com el datiu no argumental o l'acusatiu (Resnik, 2010: 96).

47 Com veurem més endavant, els datius argumentals dels verbs sí que poden ser arguments nominals, també: *el lliurament dels treballs al professor; la telefonada a casa*. De fet, Alonso Ramos (2004) ja assenyalava que, si un nom admet un datiu, aquest datiu només pot ser argumental

3. *Forma de la passiva*

A diferència del que trobem en el cas dels verbs, en la configuració passiva el sintagma nominal no adopta, almenys en les llengües romàniques, cap configuració morfològica diferenciada de la realització activa. És a dir: no podem distingir un nom *actiu* o un nom *passiu* pels sufixos ni la flexió (com sí que podem fer en el cas dels verbs). És per això que només podem distingir l'alternant dels noms a partir de la realització dels seus arguments (concretament, de la realització, com a adjunt, del sintagma corresponent al paper temàtic d'agent o causa) (Giorgi & Longobardi, 1991).⁴⁸

4. *Extracció des d'una clàusula petita*

Una quarta diferència entre els noms i els verbs la trobem, com apunten Giorgi i Longobardi (1991: 91), en el fet que els noms, al contrari que les seves contrapartides verbals, no admeten *ascens* o *passivització* fora de les clàusules petites. Vegem-ho:

- (3) a. Mary appears/ is estimated intelligent
- b. *Mary's appearance/ estimation intelligent

Finalment, podem assenyalar dos aspectes més que permeten distingir les propietats dels noms i dels verbs, tot i que sembla que només són vàlides per a l'anglès (ja que els verbs en català no presenten les característiques en qüestió).

5. *Possibilitats de passivització*

En anglès els noms no admeten *passivitzacions* més enllà de les fronteres de l'oració, mentre que els verbs sí que ho permeten (Giorgi & Longobardi, 1991: 91):

- (4) a. The baby is estimated to weigh about 8 pounds by the doctor.
- b. *The baby's estimation to weigh eight pounds by the doctor

6. *Admissió d'un complementador buit*

En anglès, els noms no admeten mai un complementador nul o buit, cosa que els verbs sí que fan (Giorgi & Longobardi, 1991: 91):

- (5) a. I believe (that) John is intelligent
- b. my belief *(that) John is intelligent

---

48 En tornarem a parlar més endavant.

Totes aquestes diferències, però, no impedeixen que es pugui establir un clar paral·lelisme entre l'estructura del sintagma nominal i l'estructura del sintagma verbal. La conseqüència més immediata d'aquesta assumpció és que hem de considerar que els noms —o, si més no, alguns noms— admeten una estructura argumental que ha de satisfer una graella temàtica sovint paral·lela a la dels verbs o a la dels adjectius amb què es relacionen morfològicament.

5.2 Estructura argumental i graella temàtica

Com hem vist, el sintagma nominal i el sintagma verbal es poden analitzar paral·lelament tant des del punt de vista de les estructures en què es projecten com des del punt de vista de les propietats denotatives que presenten. El nom, igual que el verb o l'adjectiu, es pot concebre com una categoria predicativa, que, per tant, pot expressar esdeveniments (eventualitats) i tenir complements argumentals.

Aquesta idea —com hem dit— parteix dels plantejaments de Chomsky (1970) a «Remarks on Nominalizations», i actualment gaudeix d'una àmplia acceptació en el món de la sintaxi teòrica. Malgrat que autors com Grimshaw (1990) defensen que els noms són lèxicament defectius i que per tant no es poden assimilar als verbs, sembla indubtable que hi ha substantius que tenen capacitat predicativa. Podem considerar, doncs, que nocionalment els noms estableixen unes relacions semàntiques amb els seus complements que es poden assimilar a les que existeixen entre un verb i els seus arguments. És a dir: podem afirmar que el sintagma nominal, igual que el sintagma verbal, està governat per un conjunt de regles que estructuren les relacions entre el nucli i els modificadors i que permeten que se satisfacin els requeriments temàtics i argumentals d'aquest nucli quan es projecta en un sintagma.

En aquest sentit, Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007) assenyalen que, en el marc del sintagma nominal, es pot establir un domini temàtic construït al voltant de l'SN pròpiament dit:

Another, by now well-established, hypothesis is that the structure of the nominal functional domain can be conceived of as paralleling the structure of the clausal domain, in that specific types of information are typically encoded in specific areas of the extended projection for the noun and that the structuring of this information is like that in the clause. It is proposed that the nominal domain consists of a determination area, which can encode discourse-relevant information, a functional 'middle' morphosyntactic area, on which, among other things, the agreement of the various modifiers with the head noun is encoded, and a still low area in this thematic relations are established/licensed, the so-called Theta domain

which is built around NP in the narrow sense, that is, the projection of the lexical head (Alexiadou et al., 2007: 51).

Ja hem comentat que des d'un punt de vista sintàctic la simple consideració de la hipòtesi de l'SX funcional ja dona a entendre que el sintagma nominal s'insereix a l'oració de la mateixa manera que ho fa el sintagma verbal, és a dir, com a complement d'un nucli funcional: mentre que l'SN ocupa una posició de complement dins del marc de l'SD, l'SV ho fa dins del marc d'SFlex. Dins d'aquests sintagmes, el moviment dels constituents es regeix per les mateixes regles: per tant, de la mateixa manera que el verb adquireix la flexió per un moviment del nucli lèxic al funcional, el nom també ha d'ascendir als nuclis funcionals per comprovar els trets de gènere i nombre que permetran inserir-lo en una oració.

Des del punt de vista temàtic, Picallo (1991: 284–285) també aporta proves per defensar l'existència d'una graella temàtica en el domini nominal:

Each lexical entry specifies the list of roles it contains, their prominence with respect to each other and, also, which of these are linked to the lexical entry; that is, which ones are assigned to subcategorized arguments (Picallo, 1991: 285).

Altres paral·lelismes els trobaríem en la possibilitat de passivització —de la qual parlarem més endavant— o en la inserció de complements predicatius. Com expliquen Leonetti i Escandell (1991), si tenim en compte que els complements predicatius expressen una predicació secundària que es relaciona amb una predicació primària, trobar-ne en un sintagma nominal fa pensar que el nom que complementen ha d'expressar, d'alguna manera, aquesta predicació primària.

El fet que els substantius que admeten estructura argumental conformin predicats implica, d'altra banda, que, de la mateixa manera que «tot predicat ha de tenir subjecte», han de mantenir el principi de predicació de Rothstein (1983).⁴⁹

En la seva projecció màxima, aquests noms requereixen un «subjecte», això és, han d'estar comandats per un argument extern (o *promogut*), que pot ser buit en llengües com el català, l'espanyol o l'italià (que admeten subjectes buits també en l'àmbit oracional).⁵⁰

---

49 Rothstein (1983: 27) formula la regla de predicació d'aquesta manera:

Rule of Predicate-Linking (for English)

a. Every non-theta-marked XP must be linked at S-structure to an argument which it immediately c-commands and which immediately c-commands it.

b. Linking is from right to left (i.e. a subject precedes its predicate).

És a dir, qualsevol predicat que no estigui lligat a cap altre ha de tenir un subjecte (o un argument extern en la materialització) que el comandi categorialment.

50 En aquest mateix sentit, Cornilescu (2001) fa notar que, fins i tot quan no es pot realitzar materialment, les nominalitzacions eventuais requereixen, en romanès, un agent implícit, que, si bé no es

Tal com explicaven Giorgi & Longobardi (1991), hem de considerar que un dels arguments de la graella temàtica dels noms es genera en una posició estructuralment prominent respecte de les altres, és a dir, actua com a 'subjecte' (o com a argument extern) del nom. Aquesta prominència implica que l'estructura del sintagma nominal és jeràrquica, i que es pot establir una projecció intermèdia entre N i N': N'. Aquesta projecció engloba les posicions d'argument intern del nucli nominal i, per tant, permet que es pugui produir comandament categorial en el domini nominal i és el que fa, juntament amb altres característiques —que reprendrem més endavant—, que es pugui considerar que l'SN és un complex funcional complet (*Complete Functional Complex*).⁵¹

De fet, tot i que Giorgi & Longobardi (1991) afirmen que l'argument extern dels noms mai no és obligatori, en aquest treball considerarem que l'argument extern és obligatori en els noms predicatius, i és que l'obligatorietat de l'argument extern permetria explicar diversos fenòmens relacionats amb les nominalitzacions eventuais, com el fet que els possessius sempre hagin de correspondre a l'argument més extern (veg. capítol 6), la possibilitat de lectura passiva dels noms en què l'únic argument que es realitza materialment és el tema o el pacient (Picallo, 1991) o el fet que els noms eventuais —a diferència dels resultatius— admetin predicats secundaris orientats al «subjecte» (és a dir, a l'argument extern) fins i tot si és buit (Leonetti & Escandell, 1991).⁵²

Totes aquestes anàlisis i consideracions condueixen a donar suport a la idea del paral·lelisme entre els verbs i els (o alguns) noms. A més de l'estructura temàtica i argumental, els arguments nominals, com els verbals, han de rebre cas per poder ser projectats: ara bé, com ja hem dit, els mecanismes d'assignació de cas difereixen lleugerament en ambdues categories, atès que els substantius no poden assignar cas directament als seus arguments i ho han de fer mitjançant una preposició. A l'apartat 5.5 il·lustrem com es produeix l'assignació de cas en el domini de l'SD.

---

pot considerar un subjecte PRO, s'interpreta com si ho fos: «The Agent is not projected syntactically, but it is semantically active, and interpreted like a PRO subject» (2001: 475).

51 Tornem a reproduir les paraules de Giorgi & Longobardi (1991: 54):

β is a Complete Functional Complex iff it meets at least one of the following requirements:

it is the domain in which all the θ -roles pertaining to a lexical head are assigned

it is the domain in which all the grammatical functions pertaining to that head are realized (where the R-relation counts as the structural subject of the NP)

52 Recordem que, segons Giorgi & Longobardi, a diferència del que trobem en el domini verbal, la projecció màxima d'un nom pot ser l'argument del verb (és a dir, sovint s'insereix en l'oració com a argument verbal), cosa que implica que l'argument extern del nom no és subjecte de la predicació d'un X_{màx} i, per tant, no és obligatori segons el principi de predicació de Rothstein (1983). En qualsevol cas, més endavant reprendrem aquesta qüestió i explicarem totes les proves que simplement hem enumerat.

Abans, però, exposarem una proposta de divisió dels noms en categories aspectuals, un punt important en la mesura que hi ha autors, com Resnik (2010), que postulen que les característiques aspectuals són, almenys en part, les que determinen les propietats argumentals dels noms.

5.3 Estructura aspectual

Com hem vist als capítols anteriors, els noms que admeten estructura argumental són les nominalitzacions eventuals i els noms eventuals simples (si bé més avall també veurem que hi ha nominalitzacions resultatives que també admeten estructura argumental), que són els substantius que configuren els anomenats *noms predicatius*. Es tracta, com indica Badia (2002:1598), de noms que «denoten o expressen estats, processos o esdeveniments», això és, de substantius que expressen eventualitats. En aquest sentit, s'ha tendit a identificar l'estructura argumental amb l'estructura eventual, i a rebutjar —encara que amb matisos— la idea que els noms resultatius o els noms que indiquen objectes puguin admetre arguments (veg. capítol 3).

Si assumim que els noms expressen eventualitats, vol dir que tenen estructura aspectual i, que, per tant, es poden classificar segons l'aspecte lèxic (Aktionsart). És, per exemple, el que proposa Resnik per als noms eventuals no deverbals en espanyol (veg. 3.6). Segons alguns autors, com Badia (1994, 2002), les classes aspectuals poden influir directament en la realització dels arguments nominals. Per exemple, aquest autor observa que els noms derivats de verbs estatus es distingeixen dels dinàmics pels rols semàntics que atorguen als seus arguments: mentre que l'argument extern dels noms dinàmics és sovint un agent o una causa, en el cas dels noms estatus pot ser un experimentador o, fins i tot un tema (llavors seria un argument intern *promogut*).⁵³

De fet, podríem afirmar que una de les raons per les quals els noms admeten estructura argumental és, doncs, perquè poden expressar eventualitats. La classificació bàsica de les eventualitats és la que proposava Vendler (1957), que dividia

---

⁵³ En certa mesura els noms eventuals estatus no mantenen les relacions de «subjecte» (argument extern) i «objecte» (argument intern directe) que s'estableixen en els noms deverbals dinàmics (probablement perquè la manca d'activitat o acció impossibilita l'aparició d'un agent pròpiament dit), cosa que fa que hi hagi variació en les possibilitats de realització dels arguments. Per exemple, l'argument no experimentador dels noms psicològics sol admetre més possibilitats de realització que el pacient dels noms transitius agentius, segurament perquè el rol semàntic d'aquest argument no és sempre uniforme. Així, Badia (2002) afirma que en el cas dels predicats estatus «la relació entre el règim dels verbs i el dels noms és molt menys uniforme que amb els predicats dinàmics», cosa que atribueix a factors semàntics i aspectuals: «la manca de la funció semàntica d'agent, la pèrdua de l'asimetria entre el subjecte i l'objecte o la necessitat de marcar explícitament el valor semàntic dels complements» (Badia, 2002: 1611). Veurem totes aquestes qüestions amb més detall, però, al llarg del capítol 6.

els predicats segons si són dinàmics o estàtics, culminatius o no culminatius i duratius o no duratius.

Si bé aquesta classificació ja permet establir distincions en les classes de noms eventuals —ho podríem comprovar a Resnik (2010)—, en aquest treball partim dels plantejaments d'Alonso Ramos (2004), que, com explicarem a continuació, avaluen més paràmetres que la de Vendler en relació amb les nominalitzacions.

A la taula 1 presentem la proposta que seguirem en aquest treball:⁵⁴

Taula 1. Classes de noms

Classes	Paràmetres			Etiquetes	Exemples ⁵⁵
	±volitió	±duració	±culminatiu		
estàtics	no volitiu	duratiu	no culminatiu	estat	<i>alegria, set, fred</i>
			culminatiu	qualitat	<i>intel·ligència, elegància</i>
dinàmics	volitiu	duratiu	no culminatiu	activitat	<i>classe, passeig, conferència, govern</i>
			culminatiu	acció	<i>destrucció, producció</i>
		no duratiu	culminatiu	acte	<i>atemptat, bufetada, donació, pagament, publicació</i>
	no volitiu	no duratiu	culminatiu	esdeveniment	<i>accident, explosió, succés</i>
		duratiu	culminatiu	procés	<i>malaltia, desenvolupament</i>

Com podem comprovar Alonso Ramos divideix els noms que expressen algun tipus d'eventualitat partint dels criteris que proposava Vendler, però afegint-hi el paràmetre [±volitiu], que permet distingir, d'una banda, els assoliments en actes i esdeveniment, i, de l'altra, les realitzacions en processos i en accions. És precisament aquest paràmetre el que ens ha fet partir de la proposta d'aquesta autora, ja que creiem que ha de permetre avaluar factors rellevants en l'estudi de la materialització dels arguments nominals (per exemple, mirarem si la preposició que introdueix els arguments externs depèn (o no) del fet que l'argument extern sigui +volitiu o -volitiu).

Tot i que Alonso Ramos (2004) no té en compte el criteri del caràcter culminatiu de l'eventualitat per determinar les classes aspectuals, creiem que, si afegim aquest paràmetre a la seva proposta, podem obtenir una classificació que ha de permetre distingir quin tipus d'eventualitat expressa cada nom. El que sí que incorpora, però, és un criteri —que ja proposava Pérez Saldanya (2002)— segons el

54 En aquest treball adoptem la proposta de Pérez Saldanya (2002) i de la *Gramàtica del Català Contemporani* de designar com a *culminatiu* i *no culminatiu* el que en l'estudi de l'aspecte de sol designar com a *tèlic* i *atèlic*.

55 S'entén, sempre, que els exemples corresponen a la lectura eventual dels noms.

qual podem dividir els noms estatus en estats (temporals) i les qualitats (permanents o atemporals).⁵⁶

De la mateixa manera que els verbs, doncs, els noms expressen eventualitats de diferents tipus —estàtiques i dinàmiques, volitives i no volitives, duratives i no duratives, culminatives o no culminatives— i que, per tant, tenen estructura aspectual.

Com ja hem dit, però, no tots els substantius expressen eventualitats. Un mateix nom pot funcionar com a eventual en alguns contextos —és a dir, pot expressar un estat o una situació dinàmica (6a)— i com a resultatiu en d'altres —llavors denota una entitat concreta (6b):

- (6) a. Els jubilats del meu barri surten cada dia a controlar la construcció del pont.
 b. Amb aquest material podrem fer unes construccions espectaculars.

Hi ha autors, com Chomsky (1970), Grimshaw (1990) o Picallo (1991, 1999), que postulen que en casos com els de (6) no tenim una sola peça lèxica que es pugui interpretar com a eventualitat o com a resultat segons el context en què s'insereixi, sinó que es tracta de dues peces lèxiques diferenciades, que segueixen processos de formació diferents —un dels noms es forma lèxicament (6b) i l'altre sintàcticament (6a). Ara bé, Peris & Taulé (2009) es demanen si realment podem distingir els noms eventuals i els resultatius com a dues unitats lèxiques diferenciades o si són dos sentits d'una mateixa unitat lèxica, tal com també fan Pustejovsky (1995), Mel'čuk (1984), Alonso Ramos (2004) o Badia (2002). Aquests autors consideren que cal parlar de sentits nominals i no pas de noms diferents, ja que, com explica Alonso Ramos (2004), pot ser que un mateix lema nominal arribi a actualitzar els dos sentits del nom (eventual i resultatiu) en una mateixa frase i que els dos significats només es distingueixin pel context, com passa a l'oració de (7):

- (7) La conferència, que va durar una hora, es publicarà a la revista *Lingua*.

D'altra banda, cal fer notar que, si bé l'estructura eventual legitima l'estructura argumental, el fet que un nom no expressi una eventualitat pròpiament dita no vol dir que no pugui admetre alguns complements assimilables als complements argumentals. Encara que puguem afirmar que l'estructura argumental està vincu-

---

56 Tal com explica Pérez Saldanya, «dins la classe dels estats és possible diferenciar aquells que tenen un caràcter permanent (i teòricament irreversible) dels que tenen un caràcter transitori. Efectivament, els predicats verbals *ser valencià*, *tenir els ulls verds*, *ser quadrat*, etc. designen propietats inalienables del subjecte i fan referència a qualitats que no són susceptibles de variació sense una abolició de les condicions que justifiquen l'existència de l'estat. Per contra, els predicats *estar malalt*, *estar ennuvolat*, *tenir por*, *romandre dempeus*, *ser/estar en un determinat lloc*, *estar en una posició*, etc. designen estats transitoris» (2002: 2605).

lada als noms eventuais —perquè, a més de ser referencials, indiquen una situació que exigeix la presència implícita o explícita d'uns participants determinats—, no podem assegurar que si un nom no és eventual —o no té cap sentit eventual— no admetrà mai cap tipus de complement argumental. De fet, només Grimshaw (1990) i Zubizarreta (1987, *apud* Peris & Taulé, 2009) consideren que l'estructura argumental és, en el domini nominal, exclusiva dels noms eventuais. Per contra, diversos autors —Picallo (1991, 1999), Giorgi & Longobardi (1991), Bonet & Solà (1987) o Badia (1994, 2002)— no han deixat de cridar l'atenció sobre el fet que hi ha noms que, tot i que aparentment són referencials (denoten entitats individuals, concretes o abstractes i, per tant, no són predicatius), de fet podem trobar amb complements que inevitablement hem de relacionar amb els complements argumentals. Badia (2002: 1620), com hem explicat al capítol 4, constata que hi ha contextos en què el nom ha de tenir una interpretació clarament resultativa —i, per tant, sense estructura aspectual ni, en principi, temàtica— però que, en canvi, permeten complements assimilables al tema/pacient d'un predicat. Ho il·lustra amb els exemples que presentem a continuació (Badia, 2002: 1620):

- (8) a. Aquesta anàlisi *de sang* no serveix, ja que no porta data.
 b. La seva traducció *de Hamlet* va ser publicada immediatament després de la guerra.
 c. La seva avaluació *de la situació econòmica* està esbiaixada.

Els noms referencials que admeten complements assimilables als arguments són els noms relacionals (que delimiten la seva denotació a través d'una relació, com *amic*, *company* o qualsevol nom de parentiu), els noms de representació (*fotografia*), els noms semiòtics (*llibre*, *poema*), i les nominalitzacions d'agent i instrument (*escriptor*, *torradora*), a més d'alguns altres de què parlarem més endavant.

De tota manera, tenen unes característiques que els distingeixen dels noms eventuais i que fan que no admetin una estructura argumental de les mateixes característiques o amb el mateix nombre d'arguments: no comparteixen, doncs, els trets que en teoria han de permetre que els noms legitimin una estructura argumental amb una graella temàtica com les dels verbs i és per això que, com hem dit, presenten restriccions que afecten la realització d'aquests complements que hem qualificat d'assimilables als arguments.

Així, tot i que partim de la idea que els noms es deriven sintàcticament en qualsevol cas, haurem de postular que les projeccions funcionals que admeten els noms eventuais no són les mateixes que admeten els noms resultatius.

A l'apartat següent il·lustrem com considerem que caldria analitzar l'estructura de l'SD en català.

5.4 Formació dels noms a la sintaxi

Com hem explicat, el fet que els noms i els verbs presentin paral·lelismes en les propietats de l'estructura argumental s'ha explicat des de diverses perspectives, relacionades amb les aproximacions generals als processos de formació de noms. Així, alguns autors, com Chomsky (1970), consideren que la formació de paraules es reparteix entre el lèxic i el component sintàctic de la gramàtica, mentre que n'hi ha d'altres que consideren que és uniforme i que té lloc o bé exclusivament al lèxic (com Levin & Rappaport Hovav 1986) o exclusivament a la sintaxi (per exemple, Halle & Marantz 1993).

A 3.1 ja mostràvem que, en la perspectiva de Chomsky, la formació de les paraules es distribueix entre el lèxic i la sintaxi de la manera següent (Alexiadou *et al.*, 2007): tot i que es parteix de la idea que les arrels són categorialment neutres al lèxic, es considera que els patrons idiosincràtics en la formació de mots, així com els no productius, pertanyen al lèxic, mentre que la interacció entre la formació de paraules amb altres regles sintàctiques es localitza al component sintàctic. Per exemple, Chomsky postula que els gerundis de l'anglès són fruit d'un procés que s'ha produït a la sintaxi, mentre que les nominalitzacions deverbals són fruit d'un procés produït al lèxic.

Així, Chomsky assenyala diversos factors que distingeixen els noms deverbals dels gerundis, com ara que els noms deverbals admeten l'article i el demostratiu mentre que els gerundis no ho fan, que els noms deverbals poden ser modificats per adjectius qualificatius i els gerundis per adverbis i modificadors verbals, que els gerundis admeten auxiliars (*John's having criticised the play annoyed us*) i els noms deverbals no (**John's having criticism of the play annoyed us*), o els gerundis poden patir les mateixes transformacions que els verbs mentre que els noms deverbals no. Tot això li serveix per concloure que «it seems that the transformationalist analysis is correct for the gerundive nominals, and the lexicalist hypothesis for the derived nominals» (Chomsky, 1970: 215).

Altres autors, en canvi, proposen que la formació de les paraules s'ha de produir únicament en un lloc de la gramàtica. Les propostes de Levin & Rappaport Hovav (1986) o de Lieber (1992) s'orienten en aquesta direcció, en la mesura que consideren que la formació de les paraules pertany al lèxic (cosa que per a ells explica la uniformitat en la formació de les paraules). Des d'aquest punt de vista, s'observa un component independent en la formació de les paraules amb una interacció amb la sintaxi molt limitada, ja que és anterior a la formació de qualsevol estructura sintàctica (anterior a l'«estructura profunda») (Alexiadou *et al.*, 2007: 483). Per tant, des d'aquest punt de vista, el lèxic i la sintaxi només interactuen en la mesura que l'*output* del lèxic és l'*input* de la sintaxi. Tal com expliquen Halle & Marantz, «for Lieber and other “lexicalists” [...], the combining of lexical items creates the words that operate in the syntax» i, per tant, «Vocabulary entries

of affixes must carry enough features to generate the proper feature structures for the syntax and LF» (1993: 111–114).

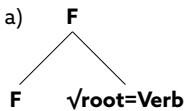
En el punt de vista oposat hi ha el marc teòric de la Morfologia Distribuïda, que assumeix que la formació de les paraules, que també es considera uniforme, és sintàctica: l'estructura interna de les paraules es crea de la mateixa manera que l'estructura interna de les oracions. En paraules de Halle & Marantz (1993):

[...] since in DM syntactic operations combine terminal nodes to create words prior to Vocabulary insertion, the theory predicts that the structure of words –the hierarchical location of affixes, and so on– is determined by the syntax and no by subcategorization frames carried by each affix, as on Lieber's account (Halle & Marantz, 1993: 113).

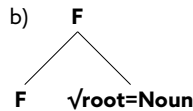
Es parteix de la idea, doncs, que l'estructura sintàctica es construeix lliurement sobre la base de categories abstractes definides per trets universals i, en conseqüència, les categories lèxiques tradicionals es consideren –com ja proposaven Chomsky o Picallo– arrels categorialment neutres, a les quals s'afegeixen projeccions funcionals que determinen la categoria amb què s'insereixen en les diferents construccions. Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007) ho expliquen així:

In this system, what we call 'Lexical' categories, i.e. verbs and nouns, are reinterpreted as (category neutral) roots ($\sqrt{\text{ }}$) augmented with some functional layers:

(33) a.

b.

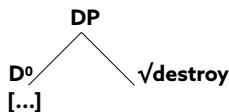
A crucial part of this research program is to find out what exactly the relevant functional nodes (F) could be [...].

(Alexiadou *et al.*, 2007: 491–492)

En el cas dels noms, la projecció funcional que els domina és, com hem vist, el determinant. Així, es considera que, sota el domini d'un SD, l'arrel categorialment neutra es materialitzarà en l'arrel nominal. Tal com expliquen Alexiadou, Haegeman & Stavrou per a l'anglès:

In the nominal domain F corresponds to D as in (35):

(35)

Morphological re-adjustment rules will spell out *destroy* as *destruct*.

(36) *destroy* → *destruct*/ when governed by D

(Alexiadou *et al.*, 2007: 492)

A partir d'aquí, el que cal determinar és en quin punt de l'estructura funcional se situa el sufix nominalitzador. Marantz (1999) proposa que el sufix nominalitzador es genera en el nucli d'un *Sn*, de manera que les arrels es transformen en noms —o en arrels nominals— en aquest domini. Alexiadou (2001), en canvi, proposa que és un SNum el que atorga la categoria als noms, i ho justifica amb arguments com el fet que hi ha noms de l'anglès que en alguns contextos han d'estar introduïts obligatòriament per *a*, o que SNum es pot concebre com una categoria intermèdia que, a més de seleccionar l'arrel, permet nominalitzar-la.

En qualsevol cas, aquests supòsits no fan possible justificar què és el que permet que hi hagi noms que admeten estructura argumental ni tampoc què és el que distingeix, a la base, els noms que admeten estructura argumental dels que no ho fan. Aquest plantejament pot semblar contradictori amb la idea que hem presentat anteriorment que la distinció entre els noms eventuals —que són els que normalment legitimen l'estructura argumental— i els noms resultatius —que habitualment no tenen estructura argumental— és una simple qüestió interpretativa, que depèn del context en què es troba cada nom. Ara bé, creiem que no ho és precisament perquè si el context pot determinar la interpretació de cada substantiu perquè les diferències contextuais —és a dir, les diferències entre les construccions en què s'insereixen els diferents SD— impliquen distincions estructurals. Aquestes diferències, a més, són les que permeten donar compte de les propietats de cada tipus de nominalització que hem vist a l'apartat anterior.

En aquest sentit, doncs, podem assumir que la formació de paraules es produeix, si més no parcialment, a la sintaxi —les divergències estructurals i argumentals tenen a veure amb les projeccions funcionals que s'addueixen per a cada tipus de nominalització. Aquest supòsit, però, pot comportar dues aproximacions diferenciades al fenomen (veg. capítol 3). Així, d'una banda hi ha teories que defensen la presència d'un SV base per a les nominalitzacions eventuals i que, per tant, associen la presència de l'estructura argumental a la presència de l'SV, i, de l'altra hi ha teories que assumeixen una arrel categorialment neutra tant per als verbs com per als noms.

La primera aproximació és la que defensen Hazout (1995), Van Hout & Roeper (1997) o Borer (2014). Tot i que Hazout (1995) afirma que la formació dels noms resultatius es produeix abans de la inserció del nom a l'estructura profunda i tant Van Hout & Roeper com Borer postulen una formació sintàctica de tots els tipus de nominalitzacions, les tres perspectives es fonamenten, com ja hem explicat, en la idea que les nominalitzacions que admeten estructura argumental contenen un verb incrustat. Els arguments a favor d'aquesta hipòtesi els trobaríem en la idea que els noms admeten modificadors i arguments típicament verbals —com els adverbis— o en el fet que, segons Borer (2014), les nominalitzacions deverbals amb una interpretació eventual sempre tenen un significat composicional (és a dir, un significat que es pot explicar a partir de l'arrel i del sufix), a diferència de les resultatives (que poden tenir significats que van més enllà de la lectura composicional). Borer observa que el nom *transformació*, que en la interpretació resultativa pot ser un terme sintàctic, només pot significar 'acció de transformar' en la lectura eventual, o que *constitució* només pot significar 'acció de constituir' si ens referim a l'estructura eventual. Reproduïm els exemples que proposa l'autora (2014: 73):

- (9) a. *the transformation of the structure by the linguist (no és admissible si s'entén *transformació* com a 'operació gramatical')
- b. the transformation of the field by the linguist
- c. *the constitution of the US by the Founding Fathers (in Philadelphia) (no és admissible si s'entén *constitució* com a text legal)
- d. the constitution of the committee by the government (in Philadelphia)

Si partim dels exemples que proporciona Borer podem constatar que en català també existeix aquest fenomen:

- (10) a. *La transformació de passivització en dues hores per part de l'alumnat.
- b. La transformació de la ciutat per part de l'Ajuntament.

Amb tot, l'aproximació que considera que les nominalitzacions que tenen estructura argumental contenen un SV intern presenta un inconvenient prou important: no pot donar compte dels noms eventuals no deverbals. Es podria considerar, com fa Grimshaw (1990), que els noms no deverbals en realitat no admeten estructura argumental; ara bé, com demostra Resnik (2010), aquests noms (com *fiesta*, *conferència*, *classe*) sí que presenten estructura eventual i configuren un domini temàtic, de manera que admeten arguments. És a dir: supeditar el fet que un nom admeti arguments a l'existència d'una arrel verbal incrustada en l'estructura nominal implica que només les nominalitzacions poden tenir estructura eventual i admetre arguments, cosa que no permet explicar per què hi ha noms no deverbals que admeten una interpretació eventual i que tenen, per tant, estructura argumental.

I en segon lloc, si es postula, com proposen van Hout & Roeper, que l'SN conté un SFLEX que proporciona els arguments al nom (i que, per tant, els noms eventuals contenen un verb en l'estructura argumental), no s'explica, tampoc, per què el nom no permet assignar cas nominatiu ni acusatiu en la major part de llengües (veg. 5.1.1). Així, encara que van Hout & Roeper (1997) proposen que el sufix nominalitzador absorbeix el cas (igual que en la passiva verbal), queda sense resoldre com es perd la capacitat d'assignar aquest acusatiu quan no hi ha sufix nominalitzador.

És per això que en l'altre punt de vista es posa l'èmfasi en la idea que la base per a la formació dels noms i dels verbs és una arrel categorialment neutra (o no especificada) que adquireix la categoria en les projeccions funcionals. Tanmateix, dins d'aquestes aproximacions també hi ha diversitat d'opinió en funció de si s'assumeixen aquestes arrels no especificades al lexicó en el cas de tots els noms (eventuals i resultatius) o només en els eventuals.

Picallo (1991), per exemple, considera que les nominalitzacions eventuals i les resultatius es distingeixen segons si s'han format al lexicó o a la sintaxi (aplica, d'alguna manera, la divisió de Chomsky entre els gerundis i els noms deverbals als tipus de noms deverbals). En aquesta perspectiva, les nominalitzacions resultatius són fruit del que ella anomena una *nominalització lèxica*, en la qual el sufix nominalitzador s'interpreta com a derivatiu i s'adjunta a l'arrel en el lexicó. En canvi, les nominalitzacions eventuals són fruit d'una *nominalització sintàctica*, en la qual el sufix nominalitzador, encara que sigui fonològicament idèntic al sufix que forma el nom resultatiu, s'interpreta com un morfema flexiu que s'adjunta en el component sintàctic de la gramàtica. En aquest darrer cas, es pressuposa que el nucli N regeix un sintagma lèxic que té, com a nucli, l'arrel categorialment neutra que trobem al lexicó, que després es desplaça a la posició d'N.

Alexiadou, per la seva part, suggereix que la formació de tots dos tipus de nominalitzacions és sintàctica i que la diferència rau en la presència o absència d'algunes projeccions funcionals:

The main idea is as follows: category formation does not involve any lexical operation, or any nominalizing position for that matter; rather the behavior and appearance of verbs/nominals follows from general processes operating in specific syntactic structures, and is linked with the presence or absence of functional layers (Alexiadou *et al.*, 2007: 527).

Les projeccions funcionals que permeten distingir els tipus de nominalitzacions són bàsicament dues: Sintagma Veu i Sintagma Aspecte (en aquest sentit, coincideix amb Van Hout & Roeper). Per a Alexiadou (2001), aquestes projeccions són fonamentals: d'una banda, l'aspecte és la projecció que conté els trets que determinen les propietats semàntiques de les eventualitats denotades (per exemple, el caràcter culminatiu), i de l'altra, la veu és, per a Alexiadou, el *locus*

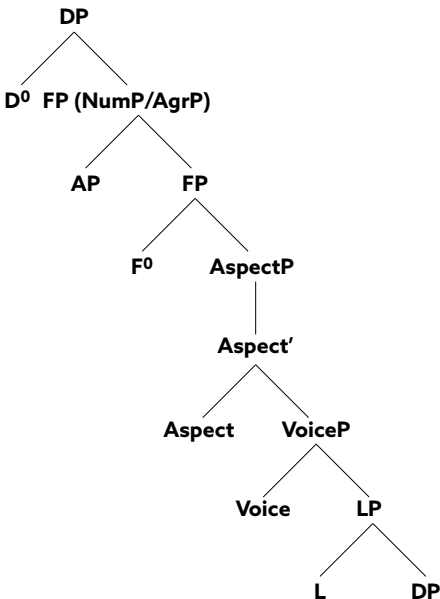
d'agentivitat (el node que conté els trets rellevants per legitimar i interpretar els arguments externs), tot i que també conté trets rellevants per a l'objecte i per a l'eventualitat. De fet, segons l'autora, l'SVeU «comes in two types: one that introduces an external argument, and one that does not (Marantz 1997)», i afirma que «both types of Voice are eventive» (Alexiadou *et al.*, 2007: 527).

Aquests sintagmes s'expliquen, segons l'autora, per dos dels criteris bàsics a l'hora de determinar l'organització de l'estructura funcional dels noms: la distribució adverbial (que explica la presència de l'SAsp) i els reflexos morfològics (afixos, realització dels arguments, etc., que expliquen la presència de l'SVeU).

Per a Alexiadou, doncs, no hi ha cap nus específic per a la inserció de la nominalització, sinó que, en funció dels requeriments del context —que determinaran la categoria i les propietats sintàctiques del nom—, la nominalització es produirà en una projecció funcional o en una altra, projeccions en les quals es materialitzarà, a més, l'estructura argumental. En aquest sentit, Alexiadou (2001) i Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007) defensen la representació de l'estructura de les projeccions nominals amb un SAspekte i un SVeu sense especificador:

The structure in (101) instantiates the structure that could be involved in deverbal nominals across languages. In (101) we use LP to represent the root which in fact can contain an internal argument.

(101)

(Alexiadou *et al.*, 2007: 528)⁵⁶

En definitiva, Alexiadou (2001) i Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007) proposen, a diferència de Picallo (1991), que no hi ha cap terminal sintàctica específica a l'estructura que contingui el sufix nominalitzador –si n'hi ha–, de manera que es pot aplicar a la projecció funcional corresponent en funció de la interpretació eventual o resultativa del nom en qüestió. Així, si s'adjunta a estructures que continguin sintagma aspecte i sintagma veu, s'obtindran noms eventuais, i si en la nominalització aquestes projeccions no hi són s'obtindran nominalitzacions de resultat.

Aquesta anàlisi comporta un avantatge important respecte a les anteriors, i és que no s'impedeix que els noms resultatius tinguin arguments, ja que, com apunten les autores que el proposen, tant les nominalitzacions eventuais com les resultatives parteixen d'arrels categorialment neutres que poden incorporar arguments interns sense haver de diferenciar, com proposava Grimshaw (1990), entre complements presents a l'estructura lexicoconceptual –possibles en tots dos tipus de nominalitzacions– i arguments projectats en l'estructura argumental –possibles només en les eventuais. Com subratlla l'autora, en la seva proposta no és necessària aquesta distinció, ja que la interpretació eventual s'associa amb les projeccions funcionals, i no –o no només– amb la presència de l'estructura argumental (que llavors tampoc és obligatori que es materialitzi).

La presència de projeccions funcionals com SAsp i Sveu és el que també fa possible explicar les propietats que permeten establir lectures paral·leles entre les nominalitzacions eventuais i les resultatives i que, d'alguna manera, poden afectar la realització material dels arguments nominals en qualsevol llengua. És a dir, d'alguna manera, la concepció que els noms resultatius també admeten arguments interns i que la distinció és bàsicament la presència d'uns nodes SAspecte i Sveu que legitimen la presència d'arguments externs –i, per tant, la jerarquització de l'estructura argumental– també permet donar compte de les possibles ambigüïtats. Vegem-ho:

- (11) a. L'examen d'aquest tema és important.
 b. L'examen d'aquest tema em va avorrir.

Tal com expliquen Bosque & Gutiérrez-Rexach, predicats com *avorrir* o *ser important* admeten els dos tipus de nominalitzacions: en tots dos casos tenim un nom amb un argument intern, i la diferència és, simplement, el tipus de projecció

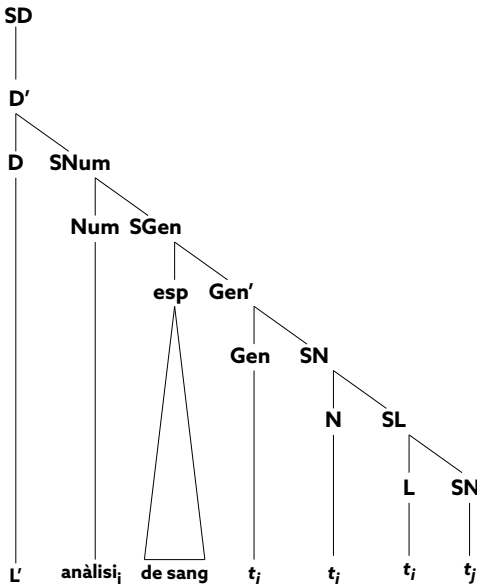

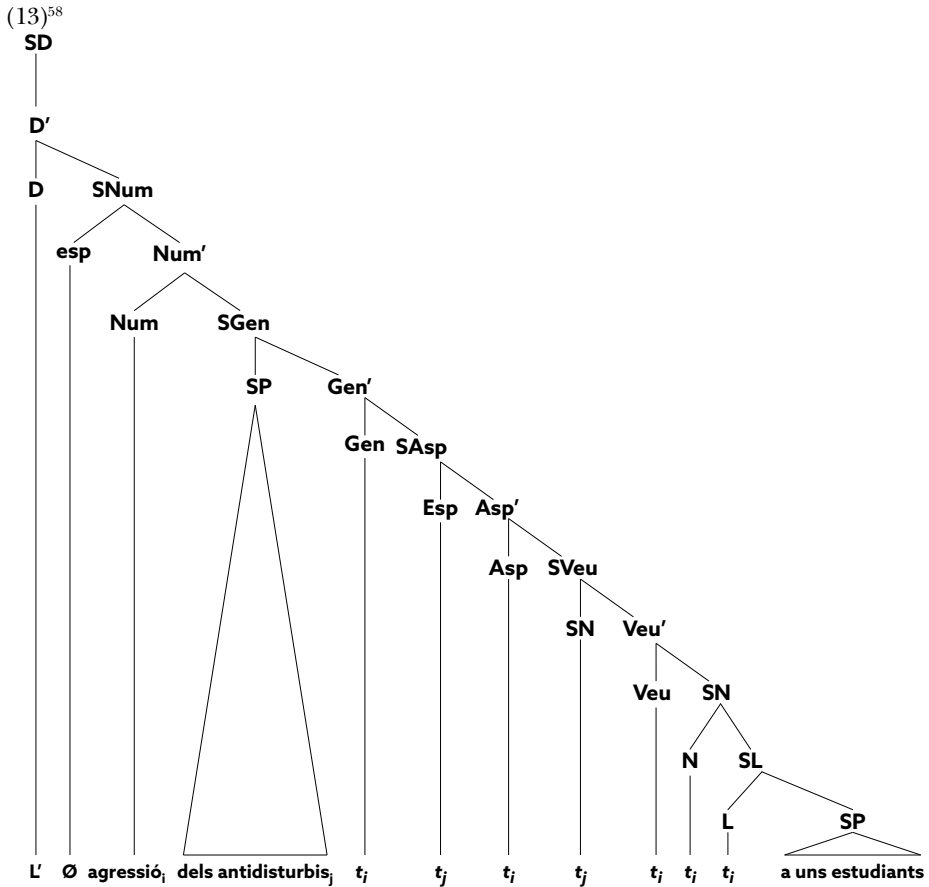
57 Cal dir aquí que, malgrat que Alexiadou (2001) defensa la presència de nodes funcionals dins de l'SD que en un marc oracional –i en la nostra consideració de les nominalitzacions– permeten inserir l'argument extern, alhora pensa que aquests nodes són defectius i que les nominalitzacions són inherentment intransitives (de manera que no admeten un argument extern agent), cosa que implica que SAsp i Sveu no admeten especificador (assimila l'estructura funcional dels noms a la dels verbs inacusatius).

funcional que s'insereix. La lectura eventual implicaria que s'entén que els noms són accions i que, per tant, tenen un S_{Ve} i un S_{Aspe}cte que forcen la *promoció* de l'argument intern i permeten, per exemple, que llavors es combinin amb modificadors aspectuals i temporals. En canvi, la lectura resultativa comportaria el mateix procés de formació del nom i el complement però llavors el conjunt s'insereix sota el nus S_{Num}.

És per tot això que, en aquest treball, assumirem la idea que el procés de formació dels noms es produeix a la sintaxi i que la diferència entre els noms eventuals i els noms resultatius és deguda, com proposa Alexiadou, a la presència dels nusos funcionals S_{Aspe}cte i S_{Ve}u en el cas dels noms eventuals. La nominalització es produiria abans de l'adjunció dels nusos funcionals (S_{Asp} i S_{Ve}u), i assumim que en els canvis en la materialització es deuen a regles de reestructuració morfològica (Alexiadou *et al.*, 2007; Resnik, 2010). A (12) mostrem com analitzem un SD amb un nom resultatiu (*l'anàlisi de sang* a l'oració *He deixat l'anàlisi de sang a la taula del despatx*) i (13), un SD amb un nom eventual (*l'agressió dels antdisturbis a uns estudiants* en una oració com *Vaig presenciar l'agressió dels antdisturbis a uns estudiants*). SL representa la projecció de l'arrel no especificada categorialment.

(12)

Aquesta distinció en l'estructura implica diferències en les propietats dels dos tipus de nominalització, però també permet veure com, en tots dos casos, hi ha un desplaçament dels complements que neixen com a SN fins a la posició d'Esp Gen', on reben cas. A l'apartat següent mostrem com es produeix l'assignació de cas en el marc de l'SD.

5.5 Assignació de cas

Com hem vist, els noms no poden assignar cas directament als seus arguments, que no es poden realitzar mai com a SD (si més no en les llengües romàniques

58 Tot i que l'anàlisi que proposem aquí es basa en Alexiadou (2001), l'hem modificat lleugerament perquè creiem que l'agent pot ser complement argumental dels noms. En parlarem al capítol 6.

o en llengües sense cap sistema ric de cas morfològic). Per tant, els arguments que en un entorn verbal reben cas directament (és a dir, els arguments que reben cas nominatiu de Flex i cas acusatiu de V en l'àmbit verbal) solen manifestar-se com a sintagmes preposicionals, que en català —com en espanyol o en francès— solen estar encapçalats per *de*, que correspondria a la preposició *di* de l'italià o a la preposició *of* de l'anglès i que sovint s'ha identificat amb el cas genitiu.

Per exemple, Giorgi & Longobardi (1991) relacionen els arguments nominals realitzats com a sintagmes preposicionals introduïts per *di* i *a* en italià (en català els podríem assimilar a *de* i *a*) amb els casos genitiu i datiu, respectivament: «*A and di can be considered pure Case-markers here; di realized Genitive and a Dative*» (1991: 207), cosa que els permet postular una regla d'inserció del genitiu en les llengües romàniques (Giorgi & Longobardi, 1991: 96) semblant a les regles d'inserció de la preposició *of* que proposaven Stowell (1981) o Chomsky (1970):

- (14) NP → (+Gen) if governed by N
 NP (+ Gen) → [_{pp} *di* + NP]

Alexiadou, Haegemna & Stavrou (2007) plantegen dues hipòtesis que explicarien la realització dels arguments nominals com a genitius en moltes llengües: d'una banda, que siguin les projeccions funcionals del nom (concretament, el sintagma gènere i el sintagma nombre), en el marc de l'SD, les que assignin cas estructural als arguments nominals (com proposen elles); i, de l'altra, que els noms marquin inherentment el cas dels seus arguments (que és el que proposava Chomsky).

Les raons que els diversos autors han adduït per a la inserció del genitiu no sempre han estat les mateixes. De fet, per a Chomsky, que en la formulació de la Teoria de la Recció i el Lligam estableix que totes les categories lèxiques poden assignar cas (i no només les categories [-N], com s'havia considerat fins llavors), el nom assigna inherentment cas genitiu als complements marcats temàticament de la seva dreta (és a dir, per a aquest autor, el nom és marcador de cas inherent):

Now all lexical categories assign Case: P, N, and A assign inherent Case at D-structure [...]. It is plausible to assume that the direction of Case-marking for lexical categories is uniform and, in the unmarked case, corresponds to the head parameter of X-bar theory. In English, then, Case-marking by a lexical category should be uniformly to the right. If we assume this condition to be generally valid, then Genitive case will be assigned to the complement of a noun or adjective (Chomsky, 1986: 193).

Ara bé, molts autors, atribueixen l'aparició dels genitius com a realització dels complements nominals al fet que en general els noms no poden assignar cas

i que, per tant, no admeten complements argumentals realitzats com a SD (ja que no els poden assignar cas directament).

Així, Stowell (1981) feia notar que els complements argumentals dels noms han d'aparèixer precedits per una preposició («[...] the objects of derived nominals are subject to the rule of *of*-Insertion, whereas verbs take bare NP objects» (1981: 110)) perquè els noms no són ni assignadors de cas ni, en conseqüència, de paper temàtic. Per a aquest autor, només els nuclis [-N] poden assignar cas: els noms, doncs, no ho poden fer. Llavors, perquè un nom pugui assignar paper temàtic als seus arguments, cal que s'insereixi una preposició (que té el tret [-N]) que els assigni cas. En paraules de Stowell:

[D]erived nominals lack the Case-assigning feature [-N]; therefore, they can only assign θ -role to a noun phrase that is assigned Case by some other means; this is why *of*-Insertion is required. Since *of* is a preposition, it bears the feature [-N], and can function as a “dummy” Case-marker. This allows the NP to which it is adjoined to satisfy (15), making θ -role assignment possible [...].
(Stowell, 1981: 110–113)

En aquesta línia, Grimshaw (1990) apuntava que els noms no tenen ni capacitat d'assignació de cas ni capacitat d'assignació de paper temàtic (motiu pel qual requereixen una preposició a través de la qual poden descarregar paper temàtic i assignar cas als arguments) i Resnik (2010) conclou que hi ha un contrast entre la sintaxi nominal i la verbal que condueix a pensar que «o bien la estructura argumental del nombre es más reducida que la estructura argumental del verbo (la idea de la “defectividad” del nombre en relación con el verbo), o bien no hay diferencia en cuanto a la estructura argumental de nombres y verbos, como se ha planteado a menudo desde Chomsky (1970), sino en cuanto a las condiciones sintácticas en las que se realizan los argumentos» (Resnik 2010: 97). També Alexiadou (2001) atribuïa l'aparició del genitiu a la incapacitat d'assignació de cas dels noms de llengües com el grec, l'anglès o les romàniques, fenomen que relacionava amb les propietats de l'SVeU que es projecta en el domini nominal (un SVeU defectiu):

As discussed in chapter 1, the impossibility to surface with accusative case correlates with the status of light *v*. If *v* is deficient, as is the case in unaccusatives and passives, then *v* lacks an accusative case feature. This is the case also in nominalizations. LvL is deficient, hence no DP can surface with accusative case. Moreover, since the whole structure is embedded under D and not under T, the single DP will not surface with nominative Case either (Alexiadou, 2001: 173).

És llavors que cal una preposició que permeti assignar cas als complements, i és per això que apareix $SP_{de\ (of/di...)}^{59}$.

Igualment, Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007: 542) partien de la proposta que els noms no assignen cas inherentment i que per això els arguments han d'estar introduïts per una preposició (i la menys marcada és *de*). De fet, assenyalaven bàsicament dos problemes en la perspectiva de Chomsky i en la consideració que els noms són marcadors de cas inherent.

El primer problema —que matisarem tot seguit— té a veure amb el nombre d'arguments que poden manifestar-se com a genitius postnominals en un mateix SD: si el cas fos assignat inherentment, no hi hauria cap problema per poder admetre més d'un argument $SP_{de/of/di}$ en un sintagma nominal, però això sembla que no és possible ni en anglès ni en algunes llengües romàniques com el romanès (Cornilescu, 2001). El segon problema té a veure amb la perspectiva de què es parteix, i és que, si considerem que les arrels són lèxicament inespecificades i la categoria gramatical es genera en la sintaxi, no sembla lògic postular que en el cas del nom apareix el genitiu i en el cas del verb tenim un acusatiu (o un nominatiu). En paraules de les autores:

First of all, if the *of*-genitive were indeed an inherent case then it is no immediately clear why the presence of a second genitive, bearing another thematic role, is banned from complex event nominals. This is true for English (126) and for a number of other languages, e.g. Greek (127) and Catalan (128) [...]:

(126) *the destruction of the city of the barbarians

(127) a. *i silipsi tu Jani tis astinominas
the capture the John-gen the police-gen
[...]

(128) *l'afusellament de l'escamot d'en Ferrer Guàrdia

Secondly, at least in the syntactic approaches that assume a bare root, the complement DP of the noun is either projected in the functional domain or it is generated in the complement of the root. We know that when the lexical roots found in nominalizations appear as verbs they do not assign inherent case. Since inherent case is attached to the root [...], genitive case cannot be inherent.

(Alexiadou *et al.*, 2007: 542)⁶⁰

59 L'hebreu, per exemple, contrasta amb aquesta tendència. Segons Alexiadou, els noms eventuals de l'hebreu permeten que els arguments interns es realitzin amb cas acusatiu: «Hebrew process nominals permit objects bearing accusative case» (2001: 15).

60 Cal matisar aquesta afirmació, i és que, com veurem, en català sí que són possibles estructures

Segurament és per aquesta raó que proposen la possibilitat, presentada a Alexiadou (2001), que el genitiu sigui un cas estructural que els noms eventuals reben de les projeccions funcionals de l'SD, com poden ser el gènere o el nombre (Alexiadou, 2001; Alexiadou *et al.*, 2007: 541).⁶¹

Aquesta perspectiva, precisament, no tan sols permet donar compte del procés d'assignació de cas en l'àmbit nominal, sinó que d'alguna manera reforça els postulats actuals sobre la relació entre la concordança i l'assignació de cas, que es produeixen per processos similars (Baker, 2013) i, a més, permet diversos fenòmens relacionats amb les propietats dels arguments nominals en català —com la *promoció* de l'argument intern directe quan es realitza com a únic argument d'un nom transitiu (veg. capítol 6).

Abans de desenvolupar aquesta idea, però, explicarem com assumim que es produeix l'assignació de cas en el sintagma nominal —si bé considerem que es tracta d'una qüestió oberta a la qual caldria dedicar un estudi més aprofundit.

Prenent en consideració les diferents aportacions que s'han fet sobre l'assignació de cas en el domini nominal i basant-nos en dades empíriques del català, podem afirmar, en primer lloc, que en la nostra llengua els noms —a diferència dels verbs o de Flex, que poden assignar cas directament— sempre assignen cas de forma *mediatitzada* (és a dir, sempre exigeixen la preposició, que és la que assigna pròpiament cas), cosa que implica, també, que el marcatge temàtic és *mediatitzat* (en la mesura que cal que l'argument que rep paper temàtic tingui cas): així, si partim de la idea de Stowell (1981) que l'assignació directa de cas només es produeix en les categories [-N] i de la regla que diu que si una categoria no pot assignar cas tampoc pot assignar paper temàtic, sembla clar que el nom requereix una preposició per evitar violar el filtre de cas. Aquesta preposició, com hem vist, és *de* en català.⁶²

Tot i ser composicional, l'assignació de cas dins de l'SD s'ha de produir per un mecanisme similar al que se segueix en l'àmbit verbal, atès que la regla per la qual els arguments que reben cas directament en l'àmbit verbal adquireixen cas genitiu en l'àmbit nominal és força regular.

Per aproximar-nos més adequadament al fenomen, però, cal tenir en compte, a més de la distinció entre cas inherent i cas estructural, la proposta de Marantz (1991), basada en l'assignació de cas com un procés morfològic, que distingeix entre

---

amb dos complements en genitiu —cosa que d'altra banda dificulta l'adopció de la perspectiva proposada per Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007), si més no en català.

61 Per a Alexiadou (2001), el nus que assigna cas no pot ser mai SASp, en la mesura que no tots els noms que tenen arguments realitzats com a genitiu són eventuals (i, per tant, no tots els noms que admeten arguments amb el cas genitiu tenen un nus aspectual). En canvi, tots els noms, en la projecció SD, tenen els nusos SGen i SNum.

62 En aquest sentit, encara que al treball sovint diguem, per raons de brevetat expositiva, que un nom «assigna cas» als seus arguments, en realitat considerem que no és el nom —o un nus funcional d'SD— l'element que assigna cas, sinó que ho fa la preposició.

cas lèxic (assignat arbitràriament per determinats nuclis lèxics a través del règim), cas dependent (assignat només si es realitza un altre cas) i cas no marcat (que només apareix per raons sintàctiques). En aquesta classificació, Marantz suggereix que el cas genitiu s'ha de concebre com a cas no marcat en el marc dels complements nominals: «Unmarked case may be sensitive to the syntactic environment; for example, in a language gen may be the unmarked case for NPs inside NPs (or DPs), while nom may be the unmarked case inside IPs» (2000 [1991]: 24).

Tenint en compte la idea d'Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007) i seguint la classificació de Marantz (1991), podríem considerar que, dins de l'SD, hi ha un nus funcional –SNum o SGen– que assigna cas no marcat a l'SN estructuralment més prominent dels que complementen el nucli nominal, encara que no ho fa directament, sinó a través de la preposició semànticament buida *de*. Si tenim en compte que, en català, els complements nominals que es realitzen com a SP han d'estar postposats al nucli nominal, l'assignador de cas no pot ser SNum –ja que col·locaria el complement en la posició Esp Num', és a dir en una posició pre-nuclear– i, per tant, caldrà considerar que és Gen' el nus que assigna cas al seu especificador a través de la preposició. Així, podríem dir que l'SN estructuralment més prominent dels que configuren els complements d'un nom sempre ascendirà a SGen per rebre cas. En els noms transitius, així com en els noms inergatius, l'SN que rebrà cas genitiu a SGen serà, sempre, l'agent (si es realitza): és el que trobaríem a *l'atac [del periodista] a l'entrevistat* o a *el repapieig [dels avis]*, per exemple. En els noms relacionats amb verbs inacusatius o ergatius, l'únic argument és el que s'externalitza i ascendeix a SGen, on rep cas genitiu: *l'enfonsament [del vaixell]*. I, en el cas dels noms transitius en què l'únic argument realitzat en una posició argumental és l'argument intern directe, és aquest el que haurà d'ascendir per rebre cas (cosa que farà que s'externalitzi i que, per tant, quan un nom es realitza amb un sol argument SP_{de}, aquest argument s'interpreti com a extern).

Tanmateix, aquesta explicació del procés d'assignació de cas presenta algun contraexemple aparent en català, ja que podem localitzar, en alguns sintagmes, dos arguments realitzats com a genitius, com a la frase següent:

(15) la por del Joan de quedar-se sol a casa

En aquests casos, caldrà recórrer a la noció de cas dependent: atès que aquest segon argument sempre es genera com a argument intern a N, haurem de considerar que el nucli nominal pot assignar cas als seus complements –sempre mitjançant la preposició– només si SGen ja ho ha fet: és a dir, en un SD, N només podrà assignar cas si SGen ja ha assignat cas a un dels complements.

Així, en una estructura com la de (15), caldrà considerar que l'SP *del Joan* ha rebut el cas de l'SGen (a la posició d'Esp Gen'), mentre que *de quedar-se sol a casa* rep cas a SN (a la posició d'Esp N').

Finalment, la resta de casos —datiu, oblic— s’han de fer correspondre al cas lèxic, assignat per l’arrel inespecificada lèxicament als seus arguments —composicionalment, mitjançant una preposició que sol mantenir-se tant si l’arrel s’insereix en una estructura nominal com en una estructura verbal. Llavors, com que el complement ja està marcat pel que fa a cas, no pot ascendir en l’estructura —el nucli SGen només pot assignar cas a complements generats com a SN, no com a SP— i, per tant, aquests arguments mai no es poden externalitzar (de manera que, encara que apareguin com a únics arguments d’un nom, no es podran interpretar mai com a arguments *promoguts*). És el que podem observar, per exemple, als sintagmes *telefonada a la Maria* (cf. *telefonar a la Maria*) o *anada a França* (cf. *anar a França*).

Aquesta explicació, que ens sembla prou adequada, topa amb una dificultat important, i és que hi ha noms que requereixen complements argumentals equivalents al complement directe verbal però que no es realitzen com a genitius. En veurem més mostres —i ho explicarem més detalladament— al capítol 6, però de moment observem els exemples següents:

- (16) a. Vaig visitar la mare durant dos dies.
 b. visita {a/de} la mare durant dos dies
 c. Prefereixo un cotxe petit.
 d. preferència {per/??d’}un cotxe petit

Una possible explicació d’aquest fenomen pot tenir a veure amb el paper temàtic (o els papers temàtics) que rep l’argument intern de l’arrel. Així, considerarem que en l’arrel inespecificada lèxicament codifica, semànticament, dues funcions semàntiques que es «fusionen» (*conflate*, en termes de Talmy): una (que habitualment és el tema) s’associa amb el cas no marcat i l’altra (meta, destinatari...) amb un cas lèxic. D’alguna manera és el que suggereix Alexiadou (2001) quan fa notar que, en alemany també hi ha «desajustaments» d’aquest tipus. En paraules de l’autora:

Irene Rapp pointed out to me that in German there are several nouns whose complements are preceded by a preposition, which is not selected by the corresponding verb:

- (i) a. ich wünsche einen Apfel
 I wish an apple-acc
 b. der Wunsch nach einem Apfel
 the wish after an appl-dat

Rapp takes such cases as illustrating that Case is dependent on the semantics of the noun and it is not structurally assigned. I leave this issue open here.

(Alexiadou, 2001: 206)

A partir d'aquí, podem considerar que, l'àmbit verbal, la possibilitat de marcatge directe predomina, de manera que la funció semàntica de tema preval i el verb assigna cas acusatiu a l'argument. En l'àmbit nominal, en canvi, atès que l'assignació de cas sempre és composicional, predomina la preposició amb més contingut semàntic, de manera que emergeix la funció semàntica vinculada al cas lèxic i l'argument es realitza amb cas datiu o oblic. Tanmateix, és una qüestió sobre la qual caldria aprofundir més i de moment només apuntem una hipòtesi que creiem que podria resoldre-la.⁶³

A l'últim apartat d'aquest capítol recollim i analitzem les diferències principals entre els dos tipus de noms a través del conjunt de proves recollides pels autors que hem analitzat als capítols 3 i 4.

5.6 Noms eventuals i noms resultatius

Diversos autors han estudiat i sistematitzat les característiques que permeten distingir els noms eventuals i els noms resultatius i que, d'alguna manera, permeten veure com, mentre que els noms eventuals solen ser paral·lels als verbs —és a dir, són predicats—, els noms resultatius no ho són. En aquest apartat les reprendrem i intentarem avaluar les diverses proves que teòricament han de permetre distingir els dos tipus de noms tot prenent com a base l'estructura argumental dels noms en català.

Cal destacar els diagnòstics de Chomsky (1970), Grimshaw (1990), Picallo (1991, 1999), Alonso Ramos (2004), Peris & Taulé (2009), Borer (2013) i, especialment, Resnik (2010), relacionats tant amb la denotació dels noms com amb les propietats de l'estructura argumental. Tindrem en compte les proves següents: classe de verb de què deriva el nom, selecció de determinants, capacitat de pluralització, expressió de l'aspecte, possibilitat de modificació temporal, compatibilitat amb certs predicats, modificació amb adverbis en *-ment*, modificació amb adjectius de resultat, complement de nom com *fet* o *activitat*, paràfrasi amb clàusules substantives, possibilitat de formar part de construccions amb verbs de suport, realització de l'argument extern i realització de l'argument intern.

5.6.1 Classe de verb amb què es relaciona morfològicament

Diversos autors relacionen la classe aspectual i la valència del verb «primitiu» amb el tipus de substantiu que en resulta (Peris & Taulé, 2009). Per exemple, Picallo (1991) sosté que només els verbs transitius dinàmics permeten formar

⁶³ Reprendrem aquest tema al capítol 6.

noms eventuals (alguns dels quals admeten una lectura resultativa, en funció de les condicions sintàctiques que es produeixin), mentre que els verbs inergatius (intransitius purs) i estatius només formen nominalitzacions resultatives (o amb un comportament molt semblant a les nominalitzacions resultatives) i els inacusatius formen substantius ambigus (és a dir, substantius que admeten tant la lectura eventual com la resultativa).

De la mateixa manera, Peris & Taulé (2009), intentaven provar que els verbs estatius i intransitius donen lloc gairebé sempre a noms resultatius, i els transitius i inacusatius tendeixen a formar noms amb una lectura eventual, resultativa o ambigua (en la terminologia de Peris & Taulé, *subespecificada*).

Malgrat les dades que aporten aquestes autores, considerem que aquesta prova no està exempta de problemes. En primer lloc, sembla clar que es tracta d'una prova útil només per als noms derivats (o relacionats morfològicament amb verbs), i deixa fora de l'anàlisi els substantius no deverbals (o no relacionats amb verbs). En segon lloc, cal tenir en compte que el fet que, per exemple, el 82% dels verbs estatius formin noms resultatius no significa necessàriament que no puguin formar noms eventuals —de fet, fins i tot en l'anàlisi de Peris & Taulé (2009) podríem afirmar que hi ha un 18% de verbs estatius que formen noms que poden presentar estructura eventual i que, per tant, els noms relacionats amb verbs estatius poden ser eventuals—, de la mateixa manera que no tots els noms intransitius formen necessàriament predicats resultatius. Fixem-nos en aquests exemples, en els quals podem veure noms relacionats morfològicament amb verbs intransitius purs (17) i amb verbs estatius (18) amb eventualitats:

- (17) a. No suporto més el repapieig constant del director.
b. El salt de Baumgartner va durar 4 minuts i 19 segons.

- (18) a. El seu enuig en saber la veritat no va sorprendre ningú.
b. La seva por del fracàs li causava molt problemes.

En definitiva, sembla que aquesta prova no permet, si més no de manera prou acurada, distingir els noms eventuals i noms resultatius. És per això que no la prendrem en consideració per a la nostra anàlisi.

5.6.2 Selecció de determinants

Per a Chomsky (1970), un dels criteris clau per distingir els noms eventuals dels resultatius és el determinant que seleccionen. Aquest mateix criteri l'han seguit Grimshaw (1990), Picallo (1991), Peris & Taulé (2009) o Resnik (2010), entre altres autors. Tots ells proposen que els noms eventuals són definits (i, per tant,

estan determinats habitualment per l'article definit), mentre que els noms resultatius admeten l'article definit, l'indefinit, numerals i demostratius. En paraules de Resnik:

Tanto Grimshaw (1990) como Picallo (1991) muestran que, en inglés y en catalán, la selección de determinante permite distinguir entre nominalizaciones resultativas y eventivas, dado que en estas últimas está restringida al artículo definido, mientras que en las resultativas la selección es más amplia. Este mismo contraste se observa en español, como señala Picallo (1999), lo cual se ve en ejemplos como los de (68):

(68) a. La/una/esta construcción azteca los dejó admirados.

b. La/*una/*esta construcción del puente en tres meses los dejó admirados.
(Resnik, 2010: 119)

Cal fer una matisació sobre el fragment anterior, i és que, si bé els indefinits i els numerals no són compatibles amb els noms eventuals, l'exemple (68b) de Resnik només és agramatical si entenem que el demostratiu té un valor dític. En canvi, si el demostratiu té un valor anafòric, la construcció és possible. Ho podem observar als exemples de (19), extrets d'un text sobre l'educació a l'escola (19a) i de les bases d'un concurs (19b) (la cursiva és nostra):

(19) a. Amb aquesta ampliació s'afavoreix la construcció de recursos personals per afrontar situacions difícils. Al seu torn, *aquesta construcció de recursos personals, físics, intel·lectuals* [...] produeix l'efecte de transformar la persona.

b. L'objectiu del concurs és presentar projectes emprenedora a inversors [...]. *Aquesta presentació de projectes* es pot fer a través de la plataforma en línia o de reunions amb els inversors.

Segons Alexiadou (2001) i Resnik (2010), a més, el contrast en els determinants que admet cada tipus de nom és paral·lel al contrast que es pot observar entre els noms comptables i els incomptables (els noms de massa), de manera que podríem relacionar els noms resultatius amb els noms comptables i els eventuals amb els incomptables (de massa). Resnik (2010: 119) ho prova amb exemples com els que reproduïm, traduïts, a continuació:

(20) a. Em va prestar la/una revista

b. Va pujar el/*un preu del petroli.

Aquesta comparació té una conseqüència immediata que d'alguna manera contradiu els postulats de Chomsky (1970) i de la resta d'autors, i és que, de la mateixa manera que els noms de massa admeten més determinants i quantifica-

dors que l'article definit, els noms eventuals —o alguns noms eventuals— també admeten altres combinacions:

- (21) a. *Molt (de) comerç obre els diumenges.
b. Hi ha molt (de) comerç il·legal d'animals per part de caçadors furtius.⁶⁴

De fet, Grimshaw (1990) ja assenyalava que els noms d'eventualitat complexa (que en general correspondrien a les nominalitzacions eventuals) es poden construir sense determinants, com els noms incomptables (1990: 54). I, per la seva part, Sleeman & Brito (2010: 202) afirmen que «under certain conditions, the [eventive] nominal may be preceded by an indefinite determiner».

Cal assenyalar, malgrat tot, dues diferències entre els noms de massa i els eventuals. D'una banda, els noms eventuals no admeten demostratius amb valor dític, cosa que sí que és possible en el cas dels noms de massa:

- (22) a. No diguis mai «d'aquesta aigua no en beuré».
b. #Aquesta por del fracàs li ha fet perdre moltes oportunitats. (Només si té valor anafòric.)

I de l'altra, cal fer notar (com assenyala Resnik), que, encara que alguns noms eventuals es puguin realitzar sense determinant (com els de massa), no tots ho admeten, si més no en català o en espanyol. Podríem dir que aquest tret distingeix el català i l'espanyol —i les altres les llengües romàniques— de l'anglès (si tenim en compte el que assenyalaven Grimshaw o Alexiadou per a l'anglès):

Es interesante observar que, a diferencia de otros nombres de masa, las nominalizaciones eventivas del español no pueden aparecer sin determinante en ciertos contextos sintácticos. Por ejemplo, la posición de argumento interno, disponible para nombres de masa no determinados, como se ve en (72a), aparentemente no puede ser ocupada por una nominalización “desnuda” (cf. (72b) y (72c)):

- (72) a. *Trajeron vino. / Exportan periódicos. / Prometieron esfuerzo. / La noticia produjo caos.*
b. **Prometieron construcción del complejo habitacional en seis meses.*

---

64 Resnik (2010: 119) fa notar, però, que no totes les nominalitzacions eventuals es poden combinar amb aquests quantitatius: «No todas las nominalizaciones eventivas aceptan estos determinantes (**mucha construcción de edificios por parte de la empresa*/**mucha llegada de turistas a la estación*)». Ho justifica per les diferències aspectuals entre el nom *comerç*, que sí que admet el quantificador en qüestió, i *construcció* o *arribada*, que no l'admeten. Així, mentre que el primer nom correspon a una activitat i, per tant, constitueix una eventualitat no delimitada, els altres dos, *construcció* i *arribada*, són una realització i un assoliment i, per tant, són eventualitats delimitades. Tal com comenta l'autora, sembla que el tret [±culminatiu] de les eventualitats és important per explicar algunes propietats de les nominalitzacions (Resnik, 2010: 120).

c. **La noticia produjo destrozo de la fachada del local por los consumidores.*
(Resnik, 2010: 119–120)

En català es produeix el mateix que explica Resnik per a l'espanyol. Així, mentre que els noms incomptables —com *aigua*, *pa* o *llet*— poden aparèixer sense determinants en una oració, els noms eventuais no ho admeten. Vegem-ho:

- (23) a. Van prometre *aigua/pa/llet* per a tots els infants amb risc de desnutrició.
- (24) a. *El director va prometre creació de dues noves places de lector.
b. *La notícia va produir destrucció del meu lloc de treball.

Tanmateix, com també assenyala Resnik, el fet que l'argument nominal també sigui indefinit pot afavorir l'admissibilitat de la nominalització —o de l'SD en què s'insereix la nominalització— sense determinant en la posició d'argument intern d'un verb que també admeti aquesta possibilitat en els noms incomptables:

- (25) a. ? El director va prometre creació de places de lector.
b. La notícia va produir destrucció de llocs de treball.

Tant Leonetti (1991, *apud* Resnik) com Resnik (2010) fan notar que, quan el complement nominal és indefinit, també és possible que la nominalització pluralitzi o que aparegui amb un article indefinit, cosa que els dos autors relacionen amb una interpretació propera a la interpretació resultativa:

De hecho, [...] parecen posibles tanto la pluralización de la nominalización (*la noticia produjo destrozos de mercadería...*) como la presencia del indefinido (*la noticia produjo un destrozo de fachadas...*), lo cual ubicaría estos ejemplos de nominalizaciones con complementos no delimitados más cerca del límite con la interpretación resultativa (Resnik, 2010: 121).

Tot i que no acabem de veure clar que aquest tipus de complements realment permetin una interpretació del nom eventual «al límit» amb la interpretació resultativa, el que sí que sembla és que l'argument intern del nom —o de la nominalització— és fonamental per marcar-ne el caràcter culminatiu. Tal com expliquen Alexiadou, Haegeman & Stavrou (2007), si en els verbs la definitud de l'objecte determina el caràcter culminatiu de l'eventualitat, en el cas dels noms també és possible:

It is well known that the semantic nature of the object determines the telicity of the entailed event (Verkuyl 1972, 1993, 1999; Krifka 1998). Van Hout & Roeper ob-

serve similar contrasts in nominalizations. A quantized object yields a telic event, as in (95a), while a bare plural yields an atelic event, as in (95b). The compatibility with temporal modifiers such as in an hour/for an hour bring out this difference:

- (95) a. the destruction of the city *for hours/in an hour
b. the destruction of cities for hours/in an hour

In this respect, nominalizations behave similarly to their verbal counterparts.

(Alexiadou *et al.*, 2007: 522)

Sembla indubtable que en aquests casos la nominalització és eventual i que, per tant, podem afirmar que, quan el complement argumental és indefinit i el sintagma nominal en què es projecta la nominalització és l'argument intern d'un verb que pot estar acompanyat de noms de massa sense determinant, els noms eventuais poden entendre's com a indefinits i, per tant, poden realitzar-se amb un ventall de determinants més ampli que el que admeten normalment (i és en aquest sentit que podem dir que llavors s'acosten als noms resultatius). De fet, Resnik també observa que hi ha noms eventuais no deverbals, com *conferència*, que es poden construir amb els mateixos tipus de determinants que les nominalitzacions resultatius, ja que són noms comptables (en canvi, hi ha noms eventuais no deverbals que són incomptables, com *pànic*).⁶⁵

En conseqüència, no sempre és possible distingir els noms eventuais dels resultatius pel tipus de determinant (per més que sigui una distinció que sí que permet discriminar alguns tipus de construccions).

5.6.3 Capacitat de pluralització

La majoria d'estudiosos, com Chomsky (1970), Grimshaw (1990), Peris & Taulé (2009) i Resnik (2010) coincideixen en la idea que les nominalitzacions eventuais no admeten la pluralització. Per exemple, segons Grimshaw, «complex event nominals do not pluralize, while result nominals do» (1990: 1990: 54):

---

⁶⁵ Resnik també assenyala que en el cas dels noms eventuais simples cal distingir entre els que són intrínscament de massa i els que es poden recategoritzar com a noms de massa: «Nombres eventivos que son intrínsecamente de masa son *pánico, rabia, caos, frío o hambre*. Este tipo de nombres, que aspectualmente corresponden a estados, ocurren naturalmente en contextos propios de los nombres de masa no eventivos. [...] En cambio, otros nombres eventivos, como *guerra, crisis, fiesta o receso*, son ambiguos en relación con la numerabilidad. En efecto, existen usos contables de estos nombres (*dos guerras mundiales/tres recesos por año, cada crisis/cualquier fiesta*), pero en la construcción existencial con haber pueden aparecer con determinante, en una lectura contable, o sin determinante, en una lectura de masa (*Hay (una) guerra en Irak/ (una) fiesta en el 3º*)» (2010, 121).

- (26) a. *Les construccions freqüents de la personalitat per part dels infants...
 b. Les construccions de fusta d'aquella zona...

Tanmateix, el plural és admissible en alguns contextos, com quan l'argument intern del nom és indefinit i el sintagma nominal (o el sintagma determinant) en què s'insereix funciona com a argument intern d'un verb com *prometre* o *produir* (és a dir, d'un verb que admeti noms de massa indeterminats com a arguments):

- (27) a. Aquell fet va provocar manifestacions de suport per part dels sindicats.
 b. ¿La crisi ha produït destruccions de llocs de treball.

Picallo (1999), a diferència d'autors com Grimshaw (1990), assenyala que alguns tipus de nominalitzacions eventuals es poden realitzar com a plurals (cosa que implica que hi ha contextos en què admeten un article definit en plural). En la mateixa línia, Sleeman & Brito (2010: 204) afirmen que «process nominals can pluralize». És el que il·lustrem a (28):

- (28) a. La fundació va denunciar (els) incompliments del codi ètic per part de l'empresa inversora.
 b. Vaig presenciar les invasions nord-americanes a l'Iraq.
 c. Les visites del Papa a Israel i Palestina van ser la setmana passada.
 d. Les constants exploracions lunars de la NASA preocupen l'ESA.

Per tant, malgrat que les nominalitzacions eventuals solen realitzar-se en singular i que diversos autors han fet notar que la pluralització implica sovint una lectura resultativa dels noms que admeten els dos sentits, tampoc podem afirmar amb rotunditat que els noms eventuals no admetin mai el plural. Amb tot, en aquest cas el plural no té les mateixes implicacions que amb els noms resultatius (Picallo, 1999): si en aquests darrers la pluralitat designa un conjunt d'elements, en les nominalitzacions eventuals el plural té una funció aspectual i indica la repetició de l'eventualitat (Picallo, 1999: 378).

5.6.4 Expressió de l'aspecte i del temps

En apartats anteriors hem mostrat que una de les característiques més notables dels noms eventuals és que aquests substantius tenen aspecte lèxic i que, per tant, admeten l'expressió de l'aspecte en les seves projeccions. Aquesta propietat té conseqüències relacionades no tan sols amb l'estructura argumental sinó també amb la capacitat dels noms eventuals d'admetre adjunts aspectuals i temporals (Resnik 2010: 109).

Les conseqüències del fet que els noms eventuals tinguin aspecte lèxic són, en relació amb la possibilitat d'admissió d'adjunts temporals i aspectuals, l'admissió de modificadors adjectivals com *freqüent* o *constant*, la compatibilitat amb modificadors aspectuals propis dels verbs i la incompatibilitat amb modificadors aspectuals nominals encapçalats per *de* (propis dels noms resultatius i dels noms eventuals simples). A més, l'aspecte també permet que els noms eventuals puguin funcionar com a complements de sintagmes preposicionals i quantificadors aspectuals.

5.6.4.1 Combinació amb *freqüent* i *constant*

Una de les propietats dels noms eventuals que han assenyalat la major part dels estudiosos és la possibilitat de combinació d'aquests noms amb els adjectius *freqüent* i *constant*. Grimshaw (1990: 50) fa notar que aquests dos adjectius forcen una lectura eventual d'una nominalització que altrament podria ser ambigua, i Resnik assenjala que la modificació del nom amb aquests adjectius fa que l'argument intern —o, més aviat, segons el que defensem en aquest treball, l'argument *promogut*— esdevingui obligatori, cosa que explica (només en part) per què aquests adjectius forcen la interpretació eventual del nom (2010: 107).

No totes les nominalitzacions eventuals ni tots els noms eventuals simples admeten la modificació amb aquests dos adjectius: sembla, segons Resnik (2010), que *constant* és compatible amb més nominalitzacions —ja que pot modificar qualsevol tipus d'esdeveniment dinàmic— que *freqüent*. Ara bé, no hem localitzat nominalitzacions resultatives que admetin cap d'aquests dos modificadors, cosa que d'alguna manera indica que, si una nominalització ambigua es pot combinar amb *freqüent* o *constant*, vol dir que és eventual (o que se'n força la lectura eventual).

5.6.4.2 Modificació amb adjectius de resultat

Les nominalitzacions eventuals i resultatives contrasten, segons Resnik (2010), en les possibilitats de modificació amb adjectius qualificatius relacionats amb adverbis. Així, els adjunts modals que en el domini verbal es realitzen com a adverbis en *-ment* i que en l'SD esdevenen adjectius qualificatius només són compatibles, en una configuració nominal, amb una lectura resultativa de les nominalitzacions:⁶⁶

---

66 Cornilescu també fa notar aquesta propietat per al romanès (2001: 470-471): «In Romanian, e-nominals and r-nominals also differ regarding the form of the adjuncts they allow. When they modify underived nouns, Romanian place/time adjuncts (PPs or AdvPs) acquire an extra preposition *de* [...]. The preposition *de* could be interpreted as a mark of adjectivization [...]. [...] only r-nominals share with underived nouns the ability to license these adjectival space/time adjuncts. Complex e-nominals exclude them».

En los ejemplos de (55), puede observarse que el adjetivo correspondiente al adverbio *sólidamente* del SV de (55a) sólo es compatible con la variante resultativa de la nominalización, como se ve en el contraste entre (55b) y (55c):

- (55) a. *la catedral construida sólidamente en concreto armado*
 b. **la construcción sólida de la catedral en tres años*
 c. *una construcción sólida*
 (Resnik 2010: 110)

De fet, el contrast que proposa Resnik és aplicable a altres adjectius que, encara que no corresponguin a adjunts modals en una configuració verbal, tinguin a veure amb les característiques físiques dels objectes que designa un nom, com *deteriorat* (Resnik 2010), *gastat*, *ampul·lós*, *blau* (o qualsevol altre color), etc., sempre que tinguem en compte que aquests adjectius només són aplicables als substantius que designen objectes (i no pas a tots els resultatius). Vegem-ne un exemple:

- (29) a. El passeig més ample de la ciutat és el passeig Sunyer.
 b. **El passeig amb els meus cosins més ample de la ciutat va ser molt agradable.*

5.6.4.3 Compatibilitat amb modificadors temporals

Una altra de les proves que estableix Grimshaw (1990: 132) per distingir les nominalitzacions que ella anomena d'esdeveniment complex —que, com hem comentat, són les que per a l'autora admeten estructura argumental— de la resta és el fet que aquests substantius es comporten com els verbs amb què es relacionen morfològicament pel que fa a la combinació amb modificadors aspectuals i temporals. Els noms eventuals poden estar complementats per sintagmes preposicionals com *en X temps* (en el cas de les eventualitats culminatives) o *durant dos dies* (en el cas de les eventualitats no culminatives), com veiem a (30a i b), mentre que els resultatius no els admeten (30c i d):

- (30) a. La construcció de l'edifici en tres mesos va deixar tothom parat.
 b. La declaració de l'acusada durant set hores va ser una farsa.
 c. **La construcció de fusta en tres mesos era espectacular.*
 d. **La declaració durant set hores que tens a la taula és molt interessant.*

En aquesta mateixa línia, Resnik (2010) assenyala que les nominalitzacions eventuals admeten els mateixos modificadors aspectuals i temporals que el verb corresponent, que poden ser tant els sintagmes preposicionals que acabem de veure com sintagmes nominals amb valor temporal:

- (31) a. La contractació de treballadors precaris l'any passat va fer disminuir l'atur.
b. Vaig contribuir a la creació de l'empresa l'any passat.

No totes les nominalitzacions ni tots els noms eventuals simples admeten aquestes construccions perquè depenen, en bona mesura, de l'aspecte lèxic de cada nom (les eventualitats no duratives —actes i esdeveniments—, per exemple, no poden admetre modificadors realitzats com a SP_{durant} i les no culminatives —activitats— no admeten modificadors del tipus *en X temps*). Ara bé, podem afirmar que la possibilitat de rebre complements temporals és una característica general de les nominalitzacions eventuals.

5.6.4.4 Admissió de modificadors del tipus *en* + infinitiu

La compatibilitat de les nominalitzacions eventuals i dels noms eventuals simples amb adjunts temporals realitzats com a sintagmes preposicionals com els que hem vist a l'apartat anterior es pot estendre als sintagmes preposicionals de valor temporal que introdueixen clàusules d'infinitiu. En aquests casos, l'argument extern de la nominalització —o el constituent amb el paper temàtic d'agent— controla la clàusula d'infinitiu:

- (32) a. La dimissió de la treballadora_i en PRO_i adonar-se que no la valoraven no va preocupar ningú.
b. L'abandonament del gos per part dels amos_i en PRO_i veure que no el poden cuidar demostra la irresponsabilitat d'algunes persones.
c. La seva_i tornada als entrenaments en PRO_i estar segur que no tenia cap lesió greu va alegrar l'afició.
d. *La tornada de la cançó en veure...

Com es pot observar a (32d), aquests complements no són compatibles amb nominalitzacions de resultat: com que no tenen arguments ni lliguen papers temàtics, no tenen constituents que puguin controlar el subjecte PRO de la clàusula d'infinitiu.

5.6.4.5 Modificació amb adverbis en *-ment* de valor temporal o aspectual

De la mateixa manera que les nominalitzacions eventuals admeten els mateixos modificadors temporals i aspectuals que els verbs dels quals deriven o amb els quals es relacionen morfològicament si aquests modificadors es realitzen com a SD o com a SP, Resnik (2010) fa notar que, en alguns casos, també admeten adverbis en *-ment* amb un valor temporal o aspectual. La presència de l'adverbi, a més, força la realització de l'argument «intern» del nom (o d'un argument

promogut que ha estat intern en algun moment de la derivació, ja que també ho trobem en el cas dels noms relacionats amb verbs inacusatius):

- (33) a. La modificació *(de les condicions) periòdicament crea inseguretat.
 b. La traducció *(de documents) diàriament l'ha ajudat a aprendre llengües.

5.6.4.6 Modificadors aspectuals nominals encapçalats per *de*

Si en els apartats anteriors presentàvem la possibilitat que les nominalitzacions eventuals es combinin amb modificadors temporals i aspectuals com *en X temps*, *durant X temps*, ara ens centrem en un tipus de complement que, segons Resnik, indica que un nom és resultatiu. Hem fet notar que, per a aquesta autora, els modificadors aspectuals encapçalats per *de* (per exemple, *de dos dies*, *de cinc minuts*) només són compatibles amb les nominalitzacions resultatius i amb els noms eventuals simples que indiquen esdeveniments no culminatius, malgrat que cada tipus de substantiu assigna significats diferents al complement en qüestió. Fixem-nos en els exemples següents:

- (34) a. una publicació de tres anys
 b. una classe de dues hores
 c. un congrés d'una setmana
 d. *la publicació dels articles de tres anys (agramatical si considerem l'SP *de tres anys* com a complement del nom *publicació*)

Mentre que el modificador temporal de (34a) fa referència a l'edat de la publicació, en els casos de (34b) i (34c) el que indica el modificador temporal és la durada de l'esdeveniment (durada que, expressada com a SP_{de}, no és admissible si acompanya nominalitzacions eventuals del tipus *publicació*).

Precisament, el fet que aquest modificador indiqui la durada de l'esdeveniment ens fa pensar que el tret que legitima la presència del modificador temporal no és el caràcter culminatiu, tal com proposa Resnik (2010), sinó precisament la duració. De fet, això és el que explicaria que una nominalització eventual no durativa com *publicació* —que en la nostra classificació aspectual és un acte— no admeti el complement en qüestió.

Així, podem combinar aquest complement amb noms eventuals simples que Resnik considera activitats, realitzacions i estats (és a dir, que tenen el tret [+duratiu]), però no als assoliments (que són [-duratiu] però [+culminatiu]). Ho il·lustrem a (35).

- (35) a. un concert de dues hores
 b. un motí d'una setmana
 c. un boicot de dos mesos

- d. un silenci de cinc minuts
- e. *un accident de trenta segons

La compatibilitat d'aquests modificadors amb les nominalitzacions eventuais depèn del fet que l'esdeveniment sigui duratiu o no, i no tant del fet que sigui culminatiu o no culminatiu. Així, és possible trobar nominalitzacions eventuais amb complements temporals realitzats com a SP_{de} que indiquin la durada de l'esdeveniment sempre que aquestes nominalitzacions siguin duratives (és a dir, en tots els casos excepte en els actes i en els esdeveniments). Fixem-nos en els exemples següents:

- (36) a. Vaig presenciar l'aturada de cinc minuts per part dels treballadors.
b. ?La seva immersió de cinc minuts a l'oceà Àrtic va ser notícia a tot arreu.
c. La discussió de mitja hora que va tenir amb el director va provocar que renunciés al seu somni.
d. *Vaig presenciar la col·lisió de dos minuts entre tots aquells cotxes.

Per tant, tot i que Resnik identifica les nominalitzacions eventuais amb eventualitats delimitades i les resultatives amb eventualitats no delimitades, no sempre es compleixen les previsions de l'autora i que, per tant, no és clar fins a quin punt podem distingir les nominalitzacions eventuais i resultatives per aquest tipus de modificador aspectual.

5.6.4.7 Complement de sintagmes preposicionals aspectuals

Resnik (2010) assenyala que sintagmes preposicionals com *al principi de*, *al començament de*, *al final de*, *a la meitat de* o *durant* normalment seleccionen noms eventuais com a complements, i a aquesta llista hi podríem afegir sintagmes sinònims als anteriors, com *en el decurs/transcurs de* o *enmig/al mig de*, a més de sintagmes com *abans/després de*. Els noms resultatius (37b) solen rebutjar aquestes construccions:

- (37) a. Vaig arribar {durant/al final de} la construcció de l'escola.
b. Vaig arribar {*durant/#al final de} la construcció de fusta. (*Al final de* és possible amb un valor locatiu.)

Aquesta prova, però, no sempre és útil per discriminar els noms eventuais i els resultatius, ja que les preposicions preses en consideració no sempre tenen el valor temporal o aspectual necessari per desfer l'ambigüitat entre la lectura eventual i la lectura resultativa d'una nominalització. Així, mentre que podem considerar que la lectura eventual és prou clara quan la preposició que introdueix l'SP és *durant* (expressa sempre un valor temporal), no sempre és així en la resta

de casos. Fixem-nos que, en català, considerem perfectament admissibles les oracions de (38), en què els noms que acompanyen els sintagmes preposicionals *al final de*, *al principi de* i *a la meitat de* són clarament resultatius. En aquests casos, les preposicions han adquirit un valor locatiu (i, per tant, s'ha perdut el significat eventual del sintagma):

- (38) a. Al final de la introducció hi ha una falta d'ortografia.
 b. Al principi de la discussió hi ha un paràgraf molt confús.
 c. Vaig trobar-lo dret al mig de la classe.

Aquests sintagmes preposicionals seleccionen substantius eventuais quan presenten un valor temporal (referit a l'eventualitat que designen el nom); en canvi, seleccionen nominalitzacions resultatives o noms concrets quan tenen un valor locatiu (referit a l'espai on es poden localitzar els resultats o els objectes en qüestió). No sembla, doncs, un diagnòstic vàlid per distingir les nominalitzacions eventuais de les resultatives, ja que prèviament cal distingir el valor del sintagma preposicional mateix.

5.6.4.8 Complement de quantificadors aspectuals

A diferència de la prova anterior, un element que sí que sembla que permet distingir les nominalitzacions eventuais de les resultatives és la possibilitat que els sintagmes nominals en què es projecten complementin quantificadors aspectuals duratius del tipus de *x temps de*. Resnik assenyala que les nominalitzacions que seleccionen aquests quantificadors no poden ser ni resultatives ni delimitades:

Las nominalizaciones y los nombres eventivos que denotan eventos atélicos pueden ser complemento de un cuantificador de significado aspectual durativo [...], mientras que las nominalizaciones resultativas no aceptan esta forma de cuantificación [...]:

- (49) a. *un año de construcción*
 b. *una hora de clase*
 c. **un año de construcción de piedra*
 [...]

Ni los nombres eventivos que denotan eventos télicos ni las nominalizaciones que derivan de verbos télicos aceptan este tipo de cuantificación: **dos minutos de accidente*, **diez minutos de llegada constante de trenes* [...].

(Resnik, 2010: 106–107)

Sembla, però, que el tret que marca l'admissibilitat d'aquestes construccions no és, tampoc, el caràcter culminatiu, sinó la durativitat. Fixem-nos que noms even-

tuals que Resnik considera realitzacions —i que, per tant, són culminatius— poden funcionar de complement d'aquest tipus de quantificadors (39*a-d*). En canvi, els assoliments (si seguim, com Resnik, la classificació de les categories aspectuals de Vendler), o tant els actes com els esdeveniments (que són les eventualitats puntuals en la classificació d'Alonso Ramos) rebutgen aquestes construccions (39*e i f*):

- (39) a. Panrico vol posar fi als tres mesos de vaga dels seus treballadors.
b. Tot i l'any de boicot al vi català per part dels espanyols, les cooperatives han incrementat les vendes fora de la UE.
c. Set hores de declaració cansen qualsevol.
d. un moment de plena consciència del que feia
e. *un any d'atemptat
f. *dos dies de cruixit

Els altres tipus de nominalitzacions que no poden funcionar com a complements d'aquests quantificadors són els que Alonso Ramos (2004) incorpora dins de les qualitats (*intel·ligència, elegància*), que de fet no poden combinar-se amb cap tipus de complement temporal perquè precisament són, com recorda Ramos, elements permanents o atemporals:

- (40) a. *tres anys d'intel·ligència
b. *un dia d'elegància

Podem afirmar, doncs, que els quantificadors aspectuals amb valor duratiu seleccionen com a arguments substantius eventuals no puntuals (és a dir, duratius), i rebutja tant els noms eventuals puntuals o atemporals com els noms no eventuals (nominalitzacions resultatives o noms d'objecte). Per tant, sembla una prova vàlida per distingir alguns substantius eventuals de la resta de noms (si bé no permeten distingir els noms eventuals dels resultatius).

5.6.5 Compatibilitat amb certs predicats

5.6.5.1 Selecció de predicats amb *ser* o *estar*

Resnik (2010: 83) fa notar que les propietats aspectuals dels noms varien segons si aquests noms són subjecte del verb *ser* o del verb *estar*. Així, el verb *ser*, quan té el significat de 'tenir lloc', selecciona, com a arguments externs, noms que denotin eventualitats, i no admet noms resultatius:

- (41) a. La construcció de la carretera va ser la setmana passada.
b. La sortida dels jugadors al camp va ser a les 18 h.

- c. *La construcció de fusta va ser la setmana passada.
- d. *La sortida més ampla de l'estadi va ser a les 18 h.

En canvi, el verb *estar*, quan vol dir 'trobar-se', selecciona noms d'objecte i nominalitzacions resultatius (rebutja noms eventuals). Vegem-ho:

- (42) a. La construcció de fusta està al final del camí.
- b. La sortida més ampla de l'estadi està en aquesta banda.
- c. *La construcció de la carretera està al final del camí.
- d. *La sortida dels jugadors al camp està en aquesta banda.

5.6.5.2 Construccions equatives

Una de les proves que aporta Grimshaw (1990) per distingir el que ella anomena els noms d'eventualitat complexa dels resultatius i dels noms eventuals simples és la possibilitat que aquests noms puguin aparèixer en construccions equatives (és a dir, oracions atributives simètriques, en què es pot canviar l'ordre del subjecte i l'atribut). Per a aquesta autora, només els noms resultatius admeten aquest tipus de construcció, si més no en anglès, tal com mostren aquestes oracions ((21) en els exemples que presenta Grimshaw (1990: 55)):

- (43) a. That was the assignment.
- b. That was the assignment of the problem.

En català aquest fenomen es compleix només en el cas de construccions equatives en què un dels constituents és un demostratiu (cosa que estaria lligada a les possibilitats de combinació dels noms eventuals amb un demostratiu), com veiem a (44*b* i *c*), però no en la resta de casos (44*d* i *e*):

- (44) a. Aquesta és la publicació de què et vaig parlar.
- b. *Aquesta és la publicació de tres articles seguits sobre el mateix tema.
- c. *Aquesta és la reconstrucció de l'edifici en dos dies.
- d. El problema és la publicació de tres articles seguits sobre el mateix tema.
- e. El que no veig possible és la reconstrucció de l'edifici en dos dies.

Segurament aquest fenomen està estretament lligat a les possibilitats de referència anafòrica dels noms eventuals i dels resultatius. En llengües com l'espanyol, la referència anafòrica amb un demostratiu masculí o femení només és possible en el cas de noms resultatius, ja que els noms eventuals exigeixen un demostratiu neutre:

- (45) a. Estudió los accesos defectuosos de la estación y cómo estos pueden llegar a provocar accidentes.
b. Le preocupaba el acceso de este partido al poder y lo que esto supondría para la economía.

Alhora, aquest fenomen té a veure amb els determinants que es poden combinar amb cada tipus de nom: encara que hem dit que no sempre podem distingir els noms eventuals dels resultatius pel tipus de determinant, sí que és cert que és relativament poc freqüent que els noms eventuals es combinin amb indefinits o quantitativs. Precisament les oracions equatives en què un dels constituents pertany a aquestes categories, com trobàvem en el cas dels demostratius, només admeten nominalitzacions resultatives (en aquest cas, a més, la no admissió té a veure amb les possibilitats de pluralització):

- (46) a. Diverses són les entrades de l'estació.
b. Alguna (d'aquestes) deu ser l'entrada per on has de passar.
c. *Alguna (d'aquestes) és l'entrada dels futbolistes al camp. (Només seria admissible amb una lectura no equativa, en què els referents de cada constituent fossin diferents.)

En qualsevol cas, podríem reformular la prova i considerar que el que caracteritza les nominalitzacions resultatives respecte a les nominalitzacions eventuals és la compatibilitat amb construccions equatives en què un dels constituents és un demostratiu, un indefinit o un quantitativ.

5.6.5.3 Predicats d'avaluació com *ser inexacte, inconsistent*

Segons Picallo (1991), hi ha dades que demostren que les nominalitzacions eventuals no admeten predicats d'avaluació com *ser inexacte* o *ser inconsistent* (als quals podríem afegir predicats com *ser exacte*, *consistent*, *(im)precís*, *(in)adequat* o *(in)admissible*, per exemple) i que aquests predicats sempre seleccionen nominalitzacions resultatives. D'alguna manera és el que podem observar a (47):

- (47) a. La definició que m'acabes de llegir és {inexacta/imprecisa/inadequada}.
b. *La definició dels objectius del curs durant l'últim Consell de Departament és {inadequada/imprecisa/inadmissible}.

Amb tot, Resnik (2020: 104–105) fa notar que aquesta prova només és vàlida parcialment: d'una banda, els noms eventuals no deverbals poden ser subjectes d'aquests predicats (*la classe que acaba d'impartir és inconsistent*), i, de l'altra, el nombre de noms a què es pot aplicar un predicat com *ser inexacte/inconsistent* és relatiu-

vament reduït. És més: hi ha nominalitzacions deverbals d'interpretació clarament eventual que admeten el predicat en qüestió. Fixem-nos en els exemples següents:

- (48) a. El plantejament de l'assignatura per part del professor és inadequat.
 b. La fugida del país per part del president corrupte és inadmissible.

Per tant, no podem considerar aquest diagnòstic com a vàlid per a la discriminació de predicats eventuals i resultatius en tots els casos.

5.6.5.4 Subjecte dels verbs *valdre* i *enviar*

Per a Picallo (1991), predicats com *valdre* (només en el sentit de (49a)) o *enviar* sempre seleccionen nominalitzacions resultatius, ja sigui com a argument extern o com a argument intern. Per a Picallo, doncs, aquests verbs són incompatibles amb SD passius, que ella assimila als noms eventuals. L'autora ho exemplifica així (1991: 294):

- (49) a. Les observacions de Ramón y Cajal de l'estructura neuronal li van valer el Premi Nobel.
 b. L'avaluació de la comissió dels resultats de l'enquesta es va enviar a tothom.

Amb tot, com en el cas anterior, hi ha alguns problemes relacionats amb els predicats proposats. En primer lloc, el verb *enviar*, que sí que ha de seleccionar sempre nominalitzacions resultatius i substantius d'objecte com a arguments interns —les eventualitats, conceptualment, no es poden enviar—, només es pot combinar amb un conjunt limitat de nominalitzacions, que són les que designen objectes i resultats que podem concebre, des d'un punt de vista pragmàtic, com a susceptibles de ser enviats (tant físicament com en sentit figurat):

- (50) a. La publicació s'enviava a tothom que hi estigués subscrit.
 b. #?Aquella construcció de fusta es va enviar al MOMA.
 c. #Els coneixements s'enviaven a...

En segon lloc, el predicat que presenta Picallo amb el verb *valdre* segurament descarta l'alternant passiu de l'SD en què es projecten algunes nominalitzacions eventuals perquè en aquests casos l'argument intern de la nominalització s'externalitza i l'agent es reprèn com a adjunt, cosa que impedeix que pugui actuar com a referent del pronom datiu del predicat (que agafa com a referent l'argument extern de la nominalització, encara que no es realitzi fonològicament). Ara bé, com podem veure a (51), hi ha nominalitzacions amb una lectura eventual que admeten aquest mateix tipus de predicat:

- (51) a. El desenvolupament, en només nou mesos d'investigació, d'un nou sistema de radioteràpia li va valdre el Premi Nobel de Medicina.
b. El seu estudi constant de tot el que tenia a veure amb la llengua li va valdre el Premi Nacional de les Lletres Catalanes.
c. La conferència que va donar al Col·loqui i que va durar dues hores ben bones li va valdre el reconeixement de tot l'àmbit acadèmic.

Per tant, no podem considerar aquest element com un diagnòstic efectiu per distingir les nominalitzacions eventuals i les resultatives.

5.6.5.5 Argument intern de *presenciar*

El verb *presenciar* selecciona, com a argument intern, sintagmes nominals que denoten esdeveniments (Resnik, 2010). A aquest verb n'hi podríem afegir altres, com *seguir* (en el sentit de 'realitzar un seguiment') o *assistir* ('estar present'):

- (52) a. Vaig {presenciar/seguir amb interès} la construcció de l'ajuntament.
b. Vam assistir a la presentació del llibre.
c. *Vaig {presenciar/seguir amb interès} la construcció de fusta.
d. *Vam assistir a una presentació en Power Point.

5.6.5.6. Predicats aspectuals i esdevenimentals

Tot i que Picallo (1991) fa notar que els verbs com *començar*, *acabar*, *durar*, *ocórrer*, *tenir lloc* o *succeir*, quan formen predicats aspectuals i esdevenimentals, poden seleccionar tant noms eventuals com resultatius —que ella identifica amb els noms simples i amb els noms deverbals quan es realitzen com a construccions actives—, actualment hi ha consens (Picallo 1999, Bosque 1999, Peris & Taulé 2009 i Resnik 2010, entre altres autors) en la idea que aquests verbs tendeixen a seleccionar com a subjecte nominalitzacions eventuals i noms eventuals simples, si més no en espanyol:

[...] los verbos aspectuales (como *empezar*, *terminar* o *durar*) y los verbos de acaecimiento (como *suced*, *ocurrir*, *tener lugar* o *ser*, en el uso ya considerado en §3.4.1) seleccionan como sujeto nominalizaciones eventivas o nombres eventivos simples. [...] los nombres resultativos, sean derivados o simples, no ocurren en estos contextos:

- (40) a. *La construcción/demolición del edificio empezó a las 10.*
b. *La conferencia/película empezó a las 10.*
c. **La construcción de piedra empezó a las 10.*
d. **La conferencia impresa a dos columnas empezó a las 10.*
(Resnik, 2010: 103)

No totes les accepcions dels verbs enumerats serveixen com a diagnòstic en aquest cas: si bé els verbs aspectuals com *començar*, *acabar* o *durar* tenen usos i accepcions amb els quals només seleccionen, com a subjectes, substantius eventuals (53), també tenen usos amb què admeten una lectura resultativa de la nominalització (és el que mostrem a (54), fins i tot quan els complements dels verbs presenten modificadors aspectuals o temporals:

- (53) a. La invasió nord-americana de l'Iraq va {tenir lloc/començar} l'any 2003.
 b. La conferència sobre Vinyoli va durar una mica més d'una hora.
 c. La publicació de les obres completes de Fabra va començar l'any 2002 i (es) va acabar l'any 2013.
 d. L'accident del tren de Santiago va succeir el 24 de juliol de 2013.
- (54) a. En el nostre calendari, els anys comencen el dia 1 de gener.
 b. La publicació periòdica en què escrivien tots aquests autors només va durar vuit anys.

Tanmateix, aquests darrers usos es distingeixen clarament dels primers perquè en aquells casos l'eventualitat del verb entronca amb la del nom (és a dir, el verb indica alguna cosa respecte a alguna característica de l'eventualitat nominal) i per tant no impedeixen que puguem considerar que els verbs aspectuals i esdevenimentals tendeixen a seleccionar noms amb estructura eventual com a subjectes.

5.6.6 Compatibilitat amb predicats secundaris

Segons Leonetti & Escandell (1991), un altre dels factors que permeten distingir les lectures eventual i resultativa d'algunes nominalitzacions –i, per tant, legitimar el caràcter argumental dels seus complements– és la capacitat de combinació amb adjectius predicatius que modifiquin el tema o bé l'agent (o l'experimentador) de la nominalització (i que introdueixin una predicació secundària). Tot i que es pot considerar que els complements predicatius s'adjunten amb facilitat tant a noms eventuals com a noms resultatius (Leonetti & Escandell, 1991: 436–437), en el cas dels noms resultatius el predicatiu només és admissible si fa referència a l'agent (o a l'autor) de la nominalització, però no al complement que seria assimilable al tema:

La presencia de predicativos referidos al tema se permite sólo cuando el núcleo denota un acontecimiento [...] pero no en el caso contrario (es decir, si el núcleo designa un objeto que es resultado de un proceso). En cambio, los CCPP orientados hacia el experimentador o el agente son aceptables incluso con nombres de resultado (Leonetti & Escandell, 1991: 436).

Observem aquestes oracions (extretes en part de Leonetti & Escandell, 1991: 435–436):

- (55) a. Vaig presenciar l'atac dels rebels *furiosos* a la seu del govern
b. Vaig observar el passeig de l'Aina *descalça* pel parc.
c. La compra dels cotxes revisats es produirà demà.
- (56) a. Algunes traduccions de la Mercè *inspirada* són fantàstiques.
b. *aquestes compres dels cotxes *revisats*

A més, els noms eventuals permeten que l'argument extern de la predicació secundària sigui buit, cosa que és admissible en el cas dels noms resultatius. Fixem-nos en aquests exemples (el predicatiu està en cursiva), que extraiem de Leonetti & Escandell (1991: 436–437):

- (57) a. [_{DP} La [_t_i proclamació dels resultats *borratxo*_{v/sj}] li costarà el càrrec.
b. [_{DP} La [_t_i presentació *mal afaitat*_i davant del capità] és motiu de sanció.
c. Les presentacions (**mal afaitat(s)*) davant del capità són imperdonables.

Aquesta possibilitat reforça la nostra idea que, en realitat, els complements que són obligatoris en el cas dels noms eventuals no són els arguments interns (com proposen Grimshaw o Picallo), sinó els externs (o *promoguts*), que, si no són explícits, s'han de considerar buits (de la mateixa manera que els subjectes oracionals).⁶⁷

Podem dir, doncs, que els noms eventuals en general permeten la presència d'un adjectiu predicatiu que funcioni com a predicat secundari (característica que, a més, els complements d'aquests noms són veritables arguments), mentre que en els substantius resultatius aquesta possibilitat resulta menys natural i, a més, està limitada als complements que tinguin una interpretació assimilable a l'agent, sempre que no siguin implícits.

5.6.7 Paràfrasi amb clàusules substantives

Tal com recorda Resnik, les nominalitzacions de procés es poden parafrasejar amb una oració subordinada substantiva amb el verb primitiu de la nominalització (o amb el verb relacionat morfològicament amb la nominalització) com a nucli verbal, mentre que les nominalitzacions de resultat no ho permeten:

⁶⁷ Això també implica, com hem vist, que en el cas dels noms sí que es compleix el principi de predicació de Rothstein (a diferència del que proposen Giorgi & Longobardi).

- (58) a. La construcció d'aquestes cases en tan poc temps va ser molt problemàtica.
 b. Que es construïssin aquestes cases en tan poc temps va ser molt problemàtic.
 c. La construcció més alta del barri és aquella.
 d. *Que es construís més alta del barri és aquella.

Tot i que és cert que no tots els noms eventuals són deverbals (ni estan relacionats morfològicament amb un verb) i que, per tant, no sempre podem parafrasejar els sintagmes nominals en qüestió mitjançant subordinades substantives amb un verb principal relacionat morfològicament amb el nucli nominal que pretenem analitzar (és el cas, per exemple, dels sintagmes nominals entre claus a *[La catàstrofe/El terratrèmol/El tsunami] del Japó va produir centenars de morts*). Ara bé, sembla una prova vàlida per distingir nominalitzacions eventuals i resultatives.

5.6.8 Complement de fet, activitat, procés

Els noms eventuals, segons explica Resnik (2010: 81) poden complementar noms com *fet*, *procés* o *activitat*, que, al cap i a la fi, són hiperònims equivalents, en part, als tipus semàntics associats a aquests noms (corresponen a les categories de l'aspecte lèxic). Segurament, a aquesta llista hi hauríem d'afegir els altres noms referits a les categories aspectuals, com *estat*, *acte*, *acció*, *esdeveniment*:⁶⁸

- (59) a. L'alegria constant del Joan em posa nerviosa.
 b. L'estat d'alegria constant del Guillem em posa nerviosa.
 c. Les alegries i les penes formen part de la vida.
 d. *L'estat de les alegries i les penes forma part de la vida.
- (60) a. L'entrada dels trens a l'estació és molt sorollosa.
 b. El procés {de l'entrada / d'entrada} dels trens a l'estació és molt sorollós.
 c. L'entrada de l'estació s'haurà de reconstruir.
 d. *El procés {de l'entrada/ d'entrada} de l'estació s'haurà de reconstruir.
- (61) a. L'atac governamental als rebels va durar cinc dies.
 b. L'acció de l'atac governamental als rebels va durar cinc dies.
 c. Va patir un atac de nervis.
 d. *Va patir l'acció de l'atac de nervis.

68 Hem exclòs el substantiu *qualitat* d'aquesta llista perquè no sembla que pugui acompanyar noms d'aquestes característiques:

- (1) a. La consciència del Pau de les seves capacitats l'ha ajudat a progressar.
 b. *La qualitat de consciència constant...

- (62) a. Vaig assistir a la classe del Francesc sobre la prevenció de lesions en nens i adolescents.
b. Vaig assistir a l'activitat de la classe del Francesc sobre la prevenció de lesions en nens i adolescents.
c. La classe estava plena.
d. *L'activitat de la classe estava plena.

5.6.9 Referència anafòrica amb *això*

Un últim element que permet distingir, pel que fa a la denotació, un nom eventual d'una nominalització resultativa és la possibilitat de reprendre el sintagma nominal (o el sintagma determinant) en què es projecta mitjançant el pronom neutre *això*: només els noms eventuais admeten la substitució. Com en el cas de la primera prova, però, no tots els noms eventuais compleixen aquest requisit. Com demostra Resnik (2010), en aquest cas els noms no eventuais es comporten com els resultatius en aquest sentit, ja que no admeten la substitució:

- (63) a. Vaig seguir amb interès la construcció de l'edifici i tot el que *això* va comportar.
b. Va parlar de l'entrada dels comunistes al govern i del que *això* va significar.
c. Estudia aquesta construcció romana. **Això té molt de valor actualment.*
d. Vigilava l'entrada del govern. **Això és a la plaça de Sant Jaume.*
- (64) a. Vaig assistir a la conferència de Chomsky. **Això va ser a les 10 h.*
b. Vaig veure l'accident d'aquells dos cotxes. **Això va passar a la T-11.*

El que sí que sembla que permetria distingir els noms eventuais dels resultatius és una prova molt vinculada a la segona que hem presentat, però que implicaria, com aquesta darrera, una substitució: l'ús d'un sintagma format per un demostratiu i l'hiperònim corresponent a cada classe semàntica per substituir el nom en qüestió. Així, els noms eventuais –deverbals o no deverbals– admetrien ser substituïts per un SD consistent en un demostratiu i un nom com *acte*, *procés*, *esdeveniment*, *acció*, *activitat*, *estat* o *fet*, mentre que els noms resultatius no permeten aquesta substitució:

- (65) a. La construcció de l'edifici va ser molt lenta. {Aquest *procés*/Aquest *fet*/Aquesta *activitat*} va durar més d'un any.
b. Vaig assistir la conferència de Chomsky. {Aquest *acte*/Aquesta *activitat*} va tenir lloc a les 10 h.
c. He vist la construcció que em deïes. *Aquest {*procés*/*fet*} és espectacular.

5.6.10 Síntesi

Els diagnòstics observats fins ara ens han permès seleccionar els trets que creiem que distingeixen, tant des d'un punt de vista denotatiu com pel que fa a les propietats dels sintagmes en què es projecten, els noms eventuals i els noms resultatius.

A la taula 2 presentem totes les proves que acabem d'exposar per poder apreciar de forma sintètica quins trets singularitzen els noms eventuals respecte als resultatius.

Si observem els resultats de la taula, doncs, haurem de considerar que els noms eventuals són els que presenten les característiques següents —si bé no tots les compleixen sempre:

1. Només poden pluralitzar si l'argument del nom és indefinit i el nom s'insereix en un SD que funciona com a argument de *prometre* o *produir*, o bé si el plural té un sentit iteratiu i no de col·lectivitat.
2. Admeten la modificació amb *freqüent* i *constant*.
3. Són compatibles amb els adverbis en *-ment* de valor temporal.
4. Poden funcionar com a complement de quantificadors aspectuals.
5. Seleccionen predicats amb *ser* ('tenir lloc').
6. Rebutgen els predicats amb *estar*.
7. Poden formar part de predicats aspectuals i esdevenimentals.
8. Es poden parafrasejar amb clàusules substantives.
9. Poden funcionar com a complement dels noms *fet*, *activitat* o *procés*.
10. Admeten la referència anafòrica amb *això*.
11. No són compatibles amb adjectius de resultat.
12. No poden funcionar com a subjecte d'*enviar*.
13. Admeten la modificació amb clàusules temporals (*en* + infinitiu).
14. Poden funcionar com a argument intern del verb *presenciar*.

Taula 2. Diagnòstics relacionats amb la distinció entre noms eventuals i resultatius

Diagnòstic	Noms eventuals	Noms resultatius
1. Relació amb verbs transitius	Sí	Sí
2. Relació amb verbs intransitius i estatus	Sí	Sí
3. Article definit	Sí	Sí
4. Indefinits i numerals	Només si l'argument intern del nom és indefinit	Sí
5. Demonstratius	Només quan té un sentit anafòric	Sí
6. Pluralització	En dos casos: 1. Si l'argument del nom és indefinit i el nom és argument intern de <i>prometre</i> o <i>produir</i> 2. Si té un sentit iteratiu (aspectual) i no de pluralitat.	Sí
7. Modificació amb freqüent i constant	Sí	No
8. Modificació amb adjectius de resultat	No	Sí
9. Modificadors temporals (en/durant X temps)	Sí	No
10. Modificació amb la clàusula temporal en + infinitiu	Sí	No
11. Modificació amb adverbis en -ment	Sí	No
12. Modificadors aspectuals nominals encapçalats per de	Sí	Sí
13. Complement de sintagmes preposicionals com al principi/final de, durant	Sí, amb valor temporal	Sí, amb valor locatiu
14. Complement de quantificadors aspectuals	Sí	No
15. Selecció de predicats amb ser ('tenir lloc')	Sí	No
16. Selecció de predicats amb estar	No	Sí
17. Construccions equatives	Sí, excepte si l'altre constituent és un pronom demostratiu, un indefinit o un numeral	Sí
18. Predicats d'avaluació amb ser inexacte/inconsistent	Sí	Sí
19. Subjecte de valdre	Sí	Sí
20. Subjecte d'enviar	No	Sí (amb alguna limitació)
21. Argument intern de presenciar	Sí	No
22. Predicats aspectuals i esdevenimentals	Sí	No
23. Compatibilitat amb predicats secundaris	Sí	Sí, però amb limitacions
24. Paràfrasi amb clàusules substantives	Sí	No
25. Complement de fet, activitat, procés	Sí	No
26. Referència anafòrica amb això	Sí	No

5.7 Recapitulació

En aquest capítol hem vist les propietats dels noms eventuals i les raons per les quals podem postular que es distingeixen dels noms resultatius en el fet que admeten arguments i que presenten propietats similars a les dels verbs.

Al capítol següent veurem amb més detall com inserim els diferents tipus de complements en aquesta anàlisi, així com la descripció de les possibilitats de realització dels arguments nominals en català. Primer caracteritzarem els arguments externs i *promoguts*, explicarem quines diferències presenten i veurem com es poden materialitzar en català. A continuació, farem una descripció dels diferents tipus d'arguments interns, que distingirem segons si són arguments interns directes (corresponents al complement directe verbal) o arguments interns indirectes i oblics. Finalment, observarem per què, malgrat el que acabem d'exposar, hi ha noms no eventuals que admeten complements assimilables als arguments dels noms eventuals i observarem com es poden realitzar.

Tot plegat ens haurà de servir per poder donar resposta a les preguntes que ens hem formulat en aquest treball i que han de permetre donar compte de l'estructura argumental dels noms en català.